

KÄRCHER

Vit eru einaumboð fyrri
KÄRCHER trýstspularum
til ídnað.

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreassen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Vit umvæla eisini

**Sveisi- og
trygdarútgæra
til skip**

FF-blaðið og Føroya Fiskimannafelag
ynska øllum okkara sjófolki, lesarum
og færoyingum annars ein gleðilig jól
og eitt av Harranum signað nýggjár.

P/f Sveisingahandilin
Mykinesgøta 8
Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 311909 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

Síða 14

Atlantic Navigator:

Framstig fyri fiskimenn

Síða 20

Salli:

Var í sama illveðri sum Blithsome

91 ára Salomon av Hellunum greiðir frá sínum sjólívi.

Björn:

Hevur atkvøtt ímóti egnum sjónarmiðum

Tingmenn tikið valdið aftur frá løgtingsumsitingini.

Síða 26

Køllskipanir til skip, ídnað & handlar
Hitapumpur · Prosjektering · Montering

SUNWELL

deepchill
fresh

Sunwell Deepchill™
is-skipan
- ein góð íløga

Royndir vísa, at góðskan á
fiskinum er munandi betri
við greytisi enn við vanligum ísi

ELECTRIC

Hoyvíksvegur 53 · tel 35 12 20 · www.im.fo

FF skrivar ikki undir sáttmála um arbeiðstrætur

Síða 5

Sverri hjá Skálapalla:

Skipari kláraði tað, sum læknar ikki kundu!

Læknarnar vildi taka beinið av Palla, men hann noktaði.

Síða 11

Gleðilig jól og gott nýggjár

ATLANTIC AIRWAYS

www.atlantic.fo

100% tryggleika?

**Tí velja
fleiri og fleiri
maskinmeistarar
Mobil smyrjoliu!**

Mobil Oil Føroyar

Mobil Oil Føroyar
Mykinesgøta 8, Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 319354 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

petur & petur • 320870

Tøkk

Vit takka tykkum hjartaliga, sum mintust til 50-ára brúðleypsdag okkara. Takk fyri fjarrit, telefonsamrøður, blómur gávur og lukkuynski á annan hátt.

Við ynski um eini gleðilig jól og Harrans signing í komandi ári.

Vinarligar heilsanir
Elinborg og Osmundur
Sandavágur

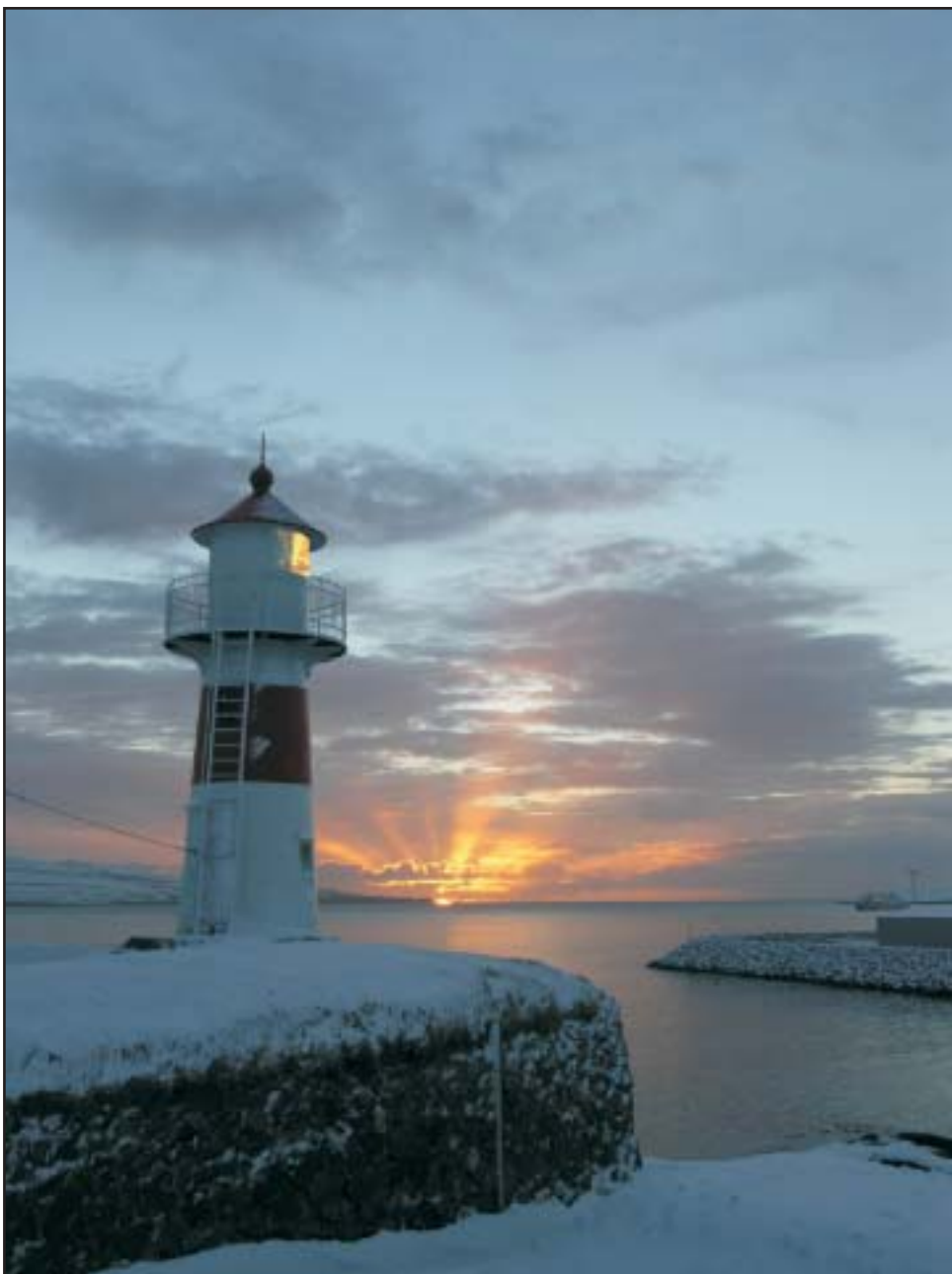
Tøkk

Hjartaliga takka vit tykkum øllum, sum gjørdur okkum gullbrúðleypsdagin tann 19. november so hugnaligan og minnisríkan.

Somuleiðis vilja vit ynskja familju, vinum og kenningum eini gleðilig jól og eitt av Harranum signað nýggjár.

Kærar heilsur
Marna og Jákup A. Joensen
Eiði

Vit ynskja viðskiftafólki okkara

gleðilig jól og gott nýggjár við tøkk

fyrí gott samstarv í farna ári.

FØROYA BANKI

Jólaheilsanir

Enn eru mong sum minnst hugnan við jólaheilsu úr Danmark. So væl vóru tær umtóktar, at tað mundi endað við kollvelting, tá sjálvstýrislandsstýrið 1963-1966 góðkendi, at hesar heilsanir ikki skulu sendast beinleiðis, men skuldu fyrst takast uppá band.

Vit hava funnið hendan stubban í Jydske Vestkysten 1.desember.

GSM kemur fyri NMT 450

Kári P. Højgaard, lögtingsmaður, heitti um miðjan november alment á undirritaða um at virka fyri, at NMT 450 skipanin verður verandi virkin til GSM og VHF skipanirnar eru útbygdar.

Við hjálf frá Bjarna Djurholm, landsstýrismanni í samskiptismálum, fór áheitanin víðari til Føroya Tele, ið alment hevur boðað frá, at NMT 450 skipanin ikki verður sløkt á nýggjárinum, men møgulega seinni í 2006. Somuleiðis upplýsti Føroya Tele, at arbeiði verður við at betra um GSM dekningin. Vónandi verður GSM dekningurin fullgóður, áðrenn NMT skipanin verður niðurlögð.

Viðvíkjandi VHF deknungi kann upplýsast, at eg í uppskotinum til fíggarlóg fyri 2006 havi biðið um játtan, sum skal nýtast til at keypa nýggjan útbúnað til Tórshavn Radio. Nýggi útbúnaðurin kann tøkniliga handfara fleiri VHF sendi- og móttøkustøðir enn verandi útbúnaðurin, og fleiri VHF støðir eru neyðugar, um betrast skal um deknningin. Eftir ætlan verða fleiri VHF støðir settar upp í 2007.

Í áheitaninni til mín bað Kári P. Højgaard eisini avvarðandi myndugleika fáa veðurstøðina í Mykinesi at virka aftur sum skjótast. Avvarðandi myndugleiki er Danmarks Meteorologiske Institut (DMI), men havi eg kannað, hví veðurstøðin ikki virkaði í nakrar vikur. Hetta skyldaðist, at DMI legði um frá NMT til GSM sendiskipan. Sendistøðin er virkin aftur, og veðurmátungarnar úr Mykinesi verða sendar báttum og skipum.

Meira útgreinað svar er sent Kára P.Højgaard, lögtingsmanni, beinleiðis.

Björn Kalsø
landsstýrismaður

FF-blaðið endurgivið í Frihedskampens Veteraner

Ojenvidne til invasionen i Normandiet:

Norrmenn var godt nok feli på høfjætt, men det tog vi regelrigt smærke for, alle vi kom til Southampton. Så slappende vi af i stor stil, siger den anden sømand Erik Egeba. Han deltog i 12-15 ture over Kinabro i fiskebåde med invasionen i Norrmændet.

At Erik Espbak og Ole Jørnsten

—I New York fik jeg stillet et skib ud, som
solgte sig til Boston, hvor det lå, næsten
klædt at seile til England. Skibet var på

Det skal være alle arbejderne udført med et pløvedæk, lagt oven på græs og sand. Det er klart, at vi opbeholder meget vand, fordi græsset vil det kunne være. At seje sand og græs til England vil de ikke være særligt bærekraftsrigtige. Senere vil det sige, hvad det kan bruges på.

Vi koma nær i en klossig i stamt. Træer til

Der var enkelte angreb andet vejs, men vi var godt beskyttede. Nu blev vi så sendt på smelt i fjenden.

Sum okkara lesarar hava varnast, so hava vit í FF-blaðnum roynt at festa á blað søguna hjá fiskimonnum og sjómonnum. Í 2005 hevur hetta ikki bert verið søgan hjá føroyskum sjómonnum. Í samband við, at 60 ár eru liðin síðan krígsslok, hava vit eisini havt rættuliga fitt av tilfari um siglingina hjá donskum sjómonnum undir krígunum. Hetta er tilfar, vit hava fingið á ferðini til Newcastle í mai, har vit hittu nógvar danskar krígssiglarar. Hetta tilfar er fyri ein stóran part skrivað á donskum. Hetta hevur eisini sín fyrimun, tí hetta tilfarið hevur vakt ein ávísan áhuga í

Danmark.

Í Danmark er ein felags-
skapur, sum eitur Frihed-
kampens Veteraner, ha-
limirnir eru teir sum bard-
ust móti týskarum undir
krígnum. Hesir verða sjálvt
færri og færri sum tíðin
gongur, men tað eru hó-
ast alt eitt rættuliga fitt
tal eftir. Felagsskapurin
gevur út eitt blað við
sama navni, og kemur tað
út nakrar ferðir árliga.

Her verður greitt frá ymiskum hendingum undir týsku hersetingini, og hóast nógv er komið fram og sett á prent, so er framvegis nógv eftir.

Ein av blaðstjórunum er Harly Foged, sum hevur fingið tey FF-bløð, sum

hava umrøtt sama evni. Og hann fekk serligan áhuga fyri eini av okkara greinum. Nevniliga frásøgnina hjá Erik Egebak um tá hann var við í innrásina í Normandínum í 1944, sum var rættiliga avgerandi fyri úrslitið av seinna heimsbardaganum.

Harly bað um at sleppa at endurprenta hesa grein, og tað var sjálvsagt í lagi, og hon var í blaðnum

sum kom út nú í desember.

FF-blaðið er sjálfsagt fegið um, at tað á hendan hátt kann vera við til at lýsa hetta avgerandi tíðarskeið hjá báðum londum.

Tey sum annars hava áhuga fyri at vita meira um hendan felagsskapin og annars um hetta evnið kunnu fara inn á heimasíðuna:

www.frihedskampen.dk

Uppstilling til formansval í Starvsmannafelagnum

Sambært § 12, stk. 3 í lógum felagsins verður boðað til uppstilling til formansval í Starvsmanna-felagnum.

Fastur formaður skal veljast á aðalfundi félagsins í mars 2006. Uppstillingin skal verða liðug innan 15. janúar 2006.

Upptíðill verður á tann hátt, at boðað verður skrivstovu felagsins skrivliga frá, at limur sjálvur ynskir at stilla upp, ella at limur ella limir ynskja at stilla annan lim upp. Stillar limur ella stilla limir annan lim upp enn seg sjálván, skal samtykki valevnisins fylgja við uppstillingarfráboðanini.

Tann skrifliga frásøgnin um uppstillingar skal verða skrivstovu felagsins í hendi ikki seinni enn 15. januar 2006. Í frásøgnini skal verða tilskilað navn og bústaður hjá valevni-
num, og hvar valevni arbeiðir.

Formannsstarvið er lönt, og bert tann, sum tekur starvið upp sum fulltíðarstarv burturav, kann verða valdur. Sambært sáttmálan hevur tann, sum verður vald/ur til formann í felagnum rætt til at fáa farloyvi frá arbeiðsplássinum alla formanstíðina, soleiðis at stovnurin hevur skyldu til at hava starv til hana/hansara, tá formanstíðin er úti.

Aðalfundurinn velur formanninn beinleiðis við vanligum meiriluta.

Limir verða, í seinasta lagi tá aðalfundurinn verður lýstur, kunnaðir um, hvørji formansvæleyni verða at velja ímillum á aðalfundinum.

Víst verður annars sum heild til § 12 í felagslógini.
Fráboðanir um uppstilling verða at senda til:

Starvsmannafelagið

J. H. Schrøtersgøta 9
Postboks 165
110 Tórshavn

Minningarorð um skiparan Thomas Paula Jacobsen

Saknið tungan harmin vekur, syngur skaldið. Henda regla rann mær til hugs allahalganardag á Sjómansheiminum, tá skipað varð fyri minningarhaldi teirra sjólætnu. Í ár var minnislutan eisini ognad øllum teimum mongu sum undir seinna heimsbardaga ikki vunnu upp aftur land.

Henda illfýsna heystardag vóru á sekstiára minningarhaldinum nakrir teirra til steðar, sum høvdu siglt undir krígunum.

At sita í fjøld, har saknur og sorgblýdni merkti lötuna, gav djúpa kenslu av lívsins álvarsemi, og ikki minst av mangan baldruta gerandisdegi hjá sjómonnunum okkara, har "bert er ein fjøl millum teirra og grøvn", ið er úr sanginum "Gud signi vart fólk", og sum vit sungu henda seinnapart.

Hugsaði hesa löt, at var verfaðir so frægur, so hevði hann óivað luttikið í minningarhaldinum. Men soleiðis skuldi ikki vera. Sama kvøldið legði hann árárnar inn fyri seinastu ferð, og var hansara fjørður rógvin, 81 ára gamal.

Thomas Pauli Jacobsen var ættaður úr Nólsoy og var hann fjórðelst av 11 systkjum, og eru tey nú bert tvey eftir á lívi.

Í 1939, júst fyltur 15 ár fór Tummas til skips, og har byrjaði hansara lívsleið sum sjómaður.

Eftir krígslók tók Tummas setskiparapróg og í 1949 longdina. Sama ár gjørdist hann medeigari av "Grønlandsfarinum", sum hann seinni førði.

Í 1956 bleiv hann stýrimaður við "Hólmi", sum hann átti í. Seinast í fimmtíárunum fór Tummas aftur uppá skúla at taka nýggja skiparaprógvið. Aftaná lokið prógv gjørdist hann skipari á "Hólmi", og var hann við "Hólmi" til fyrst í sjeytiárunu. Haðani sigldi hann sum supercargo fyri Fiskasøluna, umframt at hann í seinnu helvt av sjeytiárunum av og á sigldi sum skipari við "Star Shipping".

Tummas legðist uppi í 1979, og arbeiddi hann í nógv ár hjá Tórshavnar Havn. Seinastu árin, áðrenn pensjónsaldur, arbeiddi hann á Bacalao.

Tummas var sjómaður av náttúr, og royndist hann sum sannur álitismaður á sjónum. Útróðrarmaður var hann eisini av teimum bestu. Tá hann legðist uppi, gjørdust roktúrarnir við 10-mannafarinum "Borðuni" ótaldir. Tað var tí sonn fragd at vera á floti við honum. Vitugur um mið og streymviðurskifti gjørdi, at hann altíð rakti við fisk. So sjálvt tá mangir komu sær aftur at landi, so átti Tummas altíð munin. Tá onkur hevði hetta á munni, bar hann seg undan, men brosið í eygnakrókum hansara avdúkaði, at hann mundi vera tilvitadur um sín dugnaskap.

Men tað var ikki bert á sjónum, at Tummas skaraði framúr. Ótaldu lundabyrðurnar hann veiddi og bar heim úr Urðini í Nólsoy, siga frá um mann, sum hevði sera dygg veiðivevni. Somuleiðis var hann hendingamaður tá ráddi um at hagreidda veiðuna. Um tað so var at flekja, skrædla, royta e.a., so var tað gjørt við handalagi, sum var ein fragd at skoða.

Gávurík fólk duga mangan annað enn at røkja sítt lívstarv. Soleiðis var eisini við Tummasi. Fittur í hondunum og hegnigur gjørdi, at mangan vóru boð eftir honum at taka hond í har tað tørvaði. Millum túrarnar fekt hann tí ofta við húsasmíð umframt annað, har brúk var fyri hegnismanni.

Sum ein av ellivu systkjum, har peningaliga rásarúmið mundi vera avmarkað, visti Tummas hvat skuldi til fyri at lívbjarga sær. Og hansara lutur lá ikki eftir. Taldist millum teirra, sum ikki kravdi av samfelagnum, men harafturímóti var tað hansara sannføring, at virkaðu øll við sínum ibornu evnum, so var ríkiligt til øll.

Tummas hevði sum aðalmál at svara hvørjum sítt og annars at seta tering eftir nering. Hesin hugburður hevur eyðkent aldrandi ættarliðið, sum nú er um at søkka undir mold. Tey eiga heiðurin av, at vit liva í einum tryggum samfelag. Tummas var eitt livandi eyðkenni fyri hetta ættarliði – at arbeiða fyri felagsskapin, at virka uttan at vera kravmikil.

Mangan hevði hann á munni, hvussu gott føroyingurin hevur tað, og frøddist hann um framburðin, sum hann hevði upplivað í sínum æviskeiði, har hansara lutur ikki lá eftir.

Tummas giftist í 1958 við Sigbjørg Hansen, eisini úr Nólsoy. Tey bæði fingtu tvær døtur, Janet, sum býr í Danmark og Eyðnu, sum býr í Hoyvík. Báðar eru giftar og eiga børn.

Tummas var vertskapsmaður, og var stak fryntligur at vitja. Mong eru tey, sum hava notið góðar latur hjá honum og Sigbjørg. Hansara livandi áhugi fyri samfelagsviðurskiftum gjørdi, at tú altíð fekk eitt áhugavert kjak við hann um tað, ið var uppi í tíðini. Annars var stóri frítíðaráhugin hjá Tummasi telving. Hann luttók í talvkappingum um vetrarnar, og altíð var hann fúsar at seta talvfólkið upp, tá fólk kom á gátt.

Nú var so hansara æviskeið runnið. Afturlatin er grind, nú Tummas fór heim í ævinleikan, har vit øll hittast aftur ein dag.

Eitt hendingaríkt lív, har gott vit og skil, ágrýtni og arbeiðssemi skaptu úrslitini, er lokið.

Æra verður minnið um verfaðir og álitismannin Thomas Paula Jacobsen, skipara.

Bjarni Djurholm

Føroya Maskinskúli í 40 ár

Søgan um Føroya Maskinskúla í 40 ár er nú komin út í bók. Tað er Finnur Johansen, fyrrverandi lektari við maskinskúlan, ið hevur skrivað hana. Bókin lýsir søgu maskinskúlans hesi árin, kor hansara og avrik.

Maskinskúlin varð til, tí at nýggj lóg um at útbúgva maskinfólk kom í 1958, sum setti størri krøv til høli, laboratoriu og lærarar, og donsku myndugleikarnir kravdu, at skúlin var ein sjálvstøðugur stovnur leysur av øðrum skúlum. Skúlin var fyrstu fjórðingsöldina danskur og goldin úr danska ríkiskassanum.

Eftir at vit í 1948 fingur heimastýrisskipanina, varð maskinmeistarautbúgvingin verandi felagsmál, sum vóru tey, ið ikki vóru yvirtikin. Útbúgving av maskinfólki varð tí á donskum hondum.

Eisini eftir at skúlin var yvirtikin, og vit høvdu fingið føroyska löggávu, vóru okkara krøv tey somu sum tey donsku, tí avtalað varð at føroyska útbúgvingin í minsta lagi skuldi vera á hædd við ta donsku.

Føroya Maskinskúli fór í 1965 undir skeið til maskinistpróg, føroyska maskinprógvið og maskinmeistaraprógvið. Í 1987

varð farið undir lesna til víðkaða maskinmeistaraprógvið og skeið fyri motorpassarar, í 1989 fyri elinnleggjarar, í 1998 fyri kølimontørar og í 2001 fyri ketilpassarar.

Løgtingslóg um at útbúgva maskinfólk kom í 1992, og eftir tað varð maskinskúlin yvirtikin. Í 2001 kom nýggj lögtingslóg um at útbúgva maskinfólk.

Fyrstu árin, frá 1965 til 1974, leigaði skúlin frá

sjómannsskúlanum. Í 21 ár, frá 1974 til 1995, tá Føroya Maskinskúli fekk egin hús undir Krákugjógv, var skúlin í Rættará.

Høvuðsmenturin er lagdur á at lýsa maskinskúlan sum útbúgvingarstovnur, og á menning og umstøður hansara.

Í bókini eru myndir av flestu flokkum, yvirlit yvir øll, sum hava tikið prógv á maskinskúlanum, umframt teimum, ið hava virkað við skúlan.

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismissnýttarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkomin at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- **avrúsan og viðgerð**
- **einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)**
- **samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)**
- **eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi**

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Bókadeild KFUMs:

Robinson Krusoe og Jólaboð

Í síðstu viku kom bókin "Robinson Krusoe" eftir Joachim Heinrich Campe í bókabúðirnar. Campe hefur skrivað nógvar bækur, serliga barnabækur. Bækur hansara eru upplýsandi og samstundis stuttligar hjá börnum at lesa. Gitin er um allan heim Robinson Krusoe, sum hann skrivaði eftir heimsgitnu skaldsøgu Daniel Defoes.

Guttorm Zachariassen er leiðari á bókadeildini hjá KFUM.

Tað er Bókadeild KFUMs sum hefur givið bókina út, og Theodor Hansen hefur týtt hana.

Bókin er 220 bls. og

kostar kr. 220,- og fæst í bókabúðunum kring landið og frá Bókadeild KFUMs.

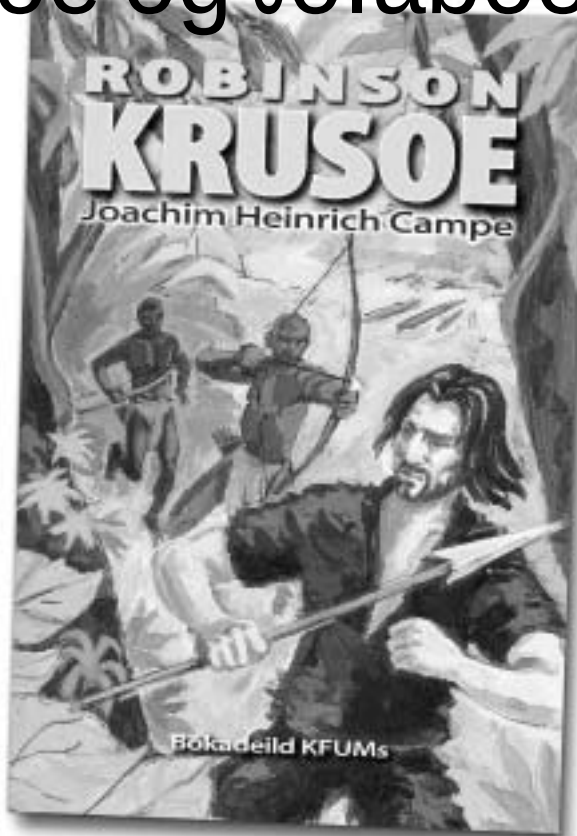
Brot út bókini:

"Í hesi løtu var Robinson so djurvur, sum hann ongantíð hevði verið. Eyguni logaðu, og hann kendi á sær eina óbendiliga trongd at koma hesum neyðars fanga til hjálpar. Hann himpraðist ikki longur, tók spjót í hendi, rann oman av herðuni og kom upp ímillum fangan og hinar báðar, sum skuldu taka hann.

"Steðga!" rópaði Robinson við torurødd á hin fyrra, "steðga!"

Maðurin, vanlukku-dýrið leit seg í kring og gjørdist ræðsluligin, tá ið hann sá Robinson bjarvaðan í loðið skinn, og sum hann óivað helt vera eitt yvirnatúrligt skepils, so at hann visti ikki, um hann skuldi kasta seg fyri føtur hansara ella flýggja undan honum.

Robinson veittraði til hansara við hondini og læt hann skilja, at hann var komin at verja hann, og Robinson nærkaðist hinum báðum villmonnum. Nú var hann komin teimum so nær, at hann røkk at kasta spjótið eftir hinum fyrra."

Forsíðan á Robinsons Kruse.

Jólaboð
Væl undan jolum gav sama forlag út Jólaboð, sum er ein fastur jólagestur gjøgnum mong ár. Her er Guttorm Zachariassen ritstjóri. Jólaboð hefur aftur í ár nógva áhugavert tilfar, sum t.d. frásøgn hjá Guðrið Zachariassen, sum var gift við amtslækninum Jógvan Zachariassen. Hann var ættaður av Kirkju, og tað er hug-

takandi at lesa, hvussu ein dani upplivir eitt slíkt samfelag, sum tað í Fugloy.

Aðrar frásagnir eru, sum tá Osmund Joensen greiðir frá um abba sín eins og frásøgn er um Johannes Olsen, sum var nevndarlimur og formaður í Føroya Arbeðarafelag í mong ár. Vónandi kunnu vit fara at triva í hesa frásøgn seinni.

Sáttmálin um ósemjur á arbeiðsmarknaðinum: FF skrivur ikki undir!

Í 2003 setti Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í arbeiðsmarknaðarmálum eina nevnd, sum skal koma við uppskoti um at gera eina skipan fyri skjóta loysn av trætum á arbeiðsmarknaðinum og at gera uppskot um eina nýggja semingsmannalóg.

Tann fyrri parturin av setninginum skal sleppa samfelagnum undan drúgvri trætu um, hvør ið hefur rætt, tá træta er um røttu fatan av sáttmálanum, og henda træta kanska førir við sær tiltøk av ymiskum slag.

Tað, sum nú er gjørt, er at seta partarnar á arbeiðsmarknaðinum saman í eina nevnd við einum óheftum formanni. Nevndin er sett saman eftir sama leisti sum stýrið í ALS, nevniliga við trimum umboðum fyri hvønn partin á arbeiðsmarknaðinum, arbeiðsgevarar og arbeiðstakarar. Herav eiga manningarfeløgini eitt umboð. Úrslitið skuldi helst verið ein semja um eina framtíðarskipan á økinum, so vit sleppa undan øllum práti um arbeiðsrætt og fútarætt at loysa arbeiðs-ósemjur í framtíðini.

Vónirnar vóru betri hesuferð. Annars er Óli Jacobsen við í nevndini vegna manningarfeløgini. Formaður er Kári á Rógvi, lögfrøðingur, sum hefur drúgvur royndir við nevndararbeiði frá grundlógarnevndini.

Hin setningurin er at gera uppskot til eina nýggja semingsmannalóg. Stórt sæð hefur semingsmannalógin frá 1928 riggað væl, men hon hefur

tann vansa, at hon umfatar ikki almenna arbeiðsmarknaðin. Ein broyting tann vegin verður ikki mett at elva til teir stóru trupulleikarnar.

Fyrsti fundur í nevndini var 23. oktober 2003. Síðani er hildin ein hópur av fundum, og í fyrsta umfari hefur verið viðgjørt ein skipan at loysa ósemjur á arbeiðsmarknaðinum. Tað var rættiliga skjótt, at tað varð komið til ta niðurstøða, at ein slík ikki skuldi grundast á lóggávu men á ein sáttmála millum feløgini báðumegin borðið. Tað er komið so mikið langt, at eitt uppskot til sáttmála er klárt, og skuldi kunnað verið undirskrivað.

Men her hava vit ta greiðu støðu, at hóast vit helst, sum so, kunnu taka undir við eini slíkari skipan, so skriva vit ikki undir nakað sum helst, so leingi fiskimenn ikki hava fingið eina støðu í ALS, sum teir kunnu liva við. Hetta er á ein hátt at blanda viðurskiptini saman, men hinvegin er talan um somu partar og sama landsstýrismann sum í ALS. Og tað má sigast, at úrslitið av endurskoðanini av ALS, sum vit hava umrøtt, er eisini ábyrgdin hjá hesum pørtum.

Annars má sigast, at hóast dugnaligan og íðnan formann, so gongur slíkt nevndararbeiði ótrúliga seint fyri seg, og tað er ofta grund til at ivast í, um hetta er alt stríðið vert, ikki minst sum tann politiska skipanin virkar.

Sjófrágreiðingar – á donskum

Í eini sjóvinnutjóð sum teirri føroysku kenna vit til, at tað eru nógva orð og orðafelli, sum serstakliga verða nýtt umborð á skipi og í samband við skip. Hóast stóran ómak frá "landkrabbum", so er ikki víst, at teir fanga øll hesi orðini. Hetta sæst m.a. í teirri stóru móðurmáls-orðabókini. Her er t.d. orðið "lordur" ikki við. Men hetta var eitt kent orð umborð á skipum, í hvussu er fyrr. Ein lordur er tevatn, har tebløðini verða koyrd leys í krússið. Eitt annað dømi er "dagstudningur".

Teir hava vist sama trupulleika í Danmark, men her hefur ein gamal sjómaður Kjeld Søderlund gjørt eina lítla orðabók við 2.000 orðum og orðafellum frá skipi. Høvundurin hefur siglt við verjuskupum í mong ár, og man eisini vera kendur í Føroyum. Hann hefur í eini 20 ár savnað

orð til hesa útgávuna, sum bæði er hent sum uppslagsbók og eisini at kaga í til stuttleika. Hon kann eisini vera áhuga-verd hjá føroyingum.

Bókin er givin út av

"Fogeds Forlag", sum eisini hefur givið út bókina Befriet, sum vit hava umrøtt fyrr í ár.

Bókin kostar kr. 120, og kann bíleggjast hjá: harly.foged@mail.tele.dk

"Søforklaringer" eftir danan Kjeld Søderlund.

Seinastu 20 árini hefur Kjeld Søderlund savnað uml. 2000 orð, sum hava ella verða brúkt á sjónum. Nú eru tey komin út í bók.

Sóknarformansval og val til Sjómannadeildina

Sum kunnugt hava vit val í Fiskimannafelagnum hvørt ár, soleiðis at vit triðja hvørt ár hava felagsformansval, sýsluformansval og sóknarformansval.

Í ár hava vit sóknarformansval. Um uppgávarnar hjá sóknarformonnum sigur lóg felagsins:

Sóknarformenn

Landið verður býtt í felagssóknir og skal bítast so, at lætt er hjá sóknarformanni at fara um í síni sókn. Í hvørji sókn verður valdur ein sóknarformaður við tveimum tiltaksmonnum. Hesi val kunnu vera munnlig, men skulu vera skrivlig, um nakar krevur hetta á fundinum.

Uppgáva sóknarformanna er, saman við tiltaksmonnum, at umboða felagið móttvegis limunum og at umboða limirnar móttvegis felagnum, men annars ger felagsstjórnin, í samráð við sóknarformennin, gjøllari reglugerð fyri arbeiði teirra.

Tær mest ítøkiligu uppgávarnar hjá sóknarformonnum við tiltakslimum er at skipa fyri uppstilling og val í hvørji sókn. Eisini umboða teir sóknirnar á landsfundi felagsins.

Valið skal fara fram, so tað er lokið 1. februar.

Val til Sjómannadeildina

Samstundis sum val fer fram av sóknarformonnum, skal eisini veljast nevnd til Sjómannadeildina hjá Fiskimannafelagnum. Um hetta sigur lóg felagsins: Til at taka sær av áhugamálum hjá øðrum siglandi limum enn fiskimonnum hevur felagið eina serliga landsumfatandi Sjómannadeild. Eftir reglum, sum felagsstjórnin góðkennir, velja limirnir í Sjómannadeildini eina trímanna deildarnevnd við tveimum tiltaksmonnum, og skipar hon seg sjálf við deildarformanni og næstformanni.

Nevndin fyri Sjómannadeildina skipar sjálf fyri teimum seráhugamálum, sum hesin bólkur hevur, við øllum neyðugum stuðli frá felagsskrivstovuni og felagsstjórnini, og skal nærri reglugerð gerast hesum viðvíkjandi.

Limir í Sjómannadeildini luttaka á jøvnum føti við allar limir felagsins í sýslu- og felagsformannsvali og rinda sama limagjald, tó so at nærri reglur verða gjørdar hesum viðvíkjandi.

Hetta val verður skipað soleiðis, at manningarnar umborð á teimum skipum, sum eru umfatað av farmasáttmálanum hjá Sjómannadeild FFs, beinleiðis velja limir og varalimir til hesa nevnd.

Landsfundurin verður 29. desember

Landsfundurin hjá Føroya Fiskimannafelag verður í Norðurlandahúsinum tann 29. desember. Byrjað verður kl. 10, og hildið verður á út á seinna-partin.

Skráin verður tann vanligu fyrri landsfundin, fyrst og fremst ársfrágreiðing og roknskapur. Vit plaga at hava ein gest at greiða frá onkrum evni av áhuga hjá fiskimonnum. Í ár verður tað Petur Steingrund, fiskifrøðingur á Fiskirannsóknarstovuni.

Fiskifrøði er eitt evni, sum hevur størstan áhuga hjá fiskimonnum, so vit vóna at menn fara at mæta upp í stórum tali.

Teir sum hava útreiðslur av luttøkuni fáa tær endurgoldnar.

Gestarøðarin á landsfundinum í ár verður Petur Steingrund, fiskifrøðingur.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

6. desember

Minus 6,8 stig og lot av norðri. "Lómur" kom inn at landa í morgun, teir hava um 70 tons inni.

"Polar Prinsess" var inni her og setti fólk av, teir vóru lidnir við svartkalvakvotuna fyri árið. Hesin túrurin hevur vart 56 dagar við millumlossing, og so hava teir verið inni og bunkrað, teir hava fiskað gott 900 tons hetta umfarið – óført fiskari. Hesi gott 900 tonsini hava eitt virði uppá umleið 25 milliónir. Við "Polar Prinsess" eru 10 føroyingar; teir eru á veg til Føroyar, har teir rokna við at vera fríggjadagin. Teir skulu leggja trol og annað upp í Føroyum, og so fara teir niður til Fredericia at landa; síðani verður farið á skipasmiðju, áðrenn leiðin gongur í Barentshavið. "Polar Prinsess" er gamli "Skálaberg".

"Helena L" var inni sunnudagin og legði krabbar upp; teir høvdu gott 25 tons hendan túrin, sum vardi eina viku.

1. desember yvirtók Royal Greenland trolaran "Steffen C" og rækjukvotuna, sum er uppá 2.669 tons. Skipið hevur fingið navn: "Qaqqatsiaq".

Ein tíðindastubbi frá "Arctic Viking": Teir finga 85 tons av góðum rækjum í 5 døgnum í Eysturgrønlandi, og so var liðugt. Teir fóru til Flem. Cap at royna. Ein annar trolari hevði fingið knapt 100 tons í eina viku, har sum

"Lómur".

"Arctic Viking" hevði roynt.

Ein av manningini fór at spýggja blóð um náttina. Vit settu okkum í samband við Radiomedical, og eftir syntomunum at døma var óiva talan um eina brostna ella deilvís brostna lívæðr í maganum ella har á leið, so tað var lívshættisligt, um hon fór at bløða meira.

Vit fóru at sigla inn beinanveg og settu okkum í samband við Kanadiska Coust Gard, og tíðliga um morgunin var flúgvári yvir okkum at kanna veðurumstøðurnar fyri helikoptara.

Tá vit høvdu siglt í 9 tímar móti landi, møttu vit einum øðrum flúgvára saman við helikoptaranum við lækna umborð. Tá vóru vit 220 sm frá landi.

Teir loraðu 2 mans niður, og heysaðu so mannin

upp og fóru síðan í land á hospitalið við honum.

Havi tosað við agentin, sum hevur verið á hospitalinum og vitjað hann. Hann hevur tað gott, men teir hava ikki finnið útav, hvat bagir, men teir skulu kanna hann nærri við ymsum testum.

Hetta var sera professionell hjálp frá Kanadiarum, og tað eiga teir stóra tøkk fyri. Alt apparatið varð sett í gongd beinanvegin; ikki minni enn tveir flúgvarar og ein helikoptari og nógv fólk í aktión.

9. desember

Minus 0,2 stig og lot av norðri. "Polar Timmjarmiut" kom inn at millumlanda í morgun, teir hava knapt 300 tons inni og skulu sigla aftur í kvöld;

teir skulu inn til Nuuk at landa tann 17. desember.

12. desember

Tað eru –5,6 stig, kavaellingur og væl av vindi. "Helena L" kom inn at landa krabbar í dag, teir hava gott 10 tons inni. Veðrið hevur ikki verið til vildar hjá teimum, men teir loystu frá landi aftur í kvöld.

14. desember

Minus 4,8 stig og vindur av norðri við kavaroki. "Lómur" kom inn at landa í morgun; teir hava verið uppi við Haruoyinna hendan túrin og hava gott 60 tons inni.

"Helena L" hevur drigið teir flestu krabbateinarar upp, og skipið verður lagt fyri árið. Nær teir byrja aftur, vita teir ikki.

Tykkum øllum – ókend og kend bæði á sjógvi og landi – verður ynskt eini gleðilig jól og eitt gott nýggjár. Takk fyri gott samstarv í árinum og eg hopi, at tað fer at halda fram.

Vinaligar heilsanir
Kári við Stein
Sisimiut, Grønland

Kári við Stein:

Hvíti ravnurin

Upplýsing um tann hvíta ravnin, sum hevur livað í Føroyum.

Eg kann ikki minnst at hava lært um tann hvíta ravnin í dýralæru, tá eg gekk í skúla.

Tá eg var heima í Føroyum fyrraárið, fór eg ein túr út á Debessatrøð at síggja, hvat var at síggja inni á Nátturugripasavninum. Eg má siga, at eg hvakk við, tá eg sá handan ravnin. Eg spurdi eina fitta, unga damu, um hasin fuglurin var seymaður saman av øðrum fuglafjarðum, men hon segði nei, tí hatta var ein hvítur

ravnur, sum hevur livað í Føroyum.

Hon gav mær eina pjesu, har tað stendur, at tann síðst sæddi hvíti ravnurin var í kavavetrinum 1948 og so aftur seint í 1948.

Men nú, eg var heima aftur í november, fór eg mær út aftur at taka mær nøkur nýggj bílöt av hesum hvíta ravnin (tey fyrru vóru ikki so góð). Ein maður, sum arbeiðdi har, fortaldi mær, at seinast, tey høvdu sæð hendan ravnin, var í 1965, men

Hvíti ravnurin. Myndin er tikin úti á Nátturugripasavninum á Debessatrøð.

hann nevndi ikki hvar.

Eg helt, at hetta kanska kundi vekja onkur minni

fram hjá lesarum okkara nú um jóltíðir.

FISKIMÁLARÁÐIÐ ROYNIR EFTIR 2 DEILDARLEIÐARUM

Fiskimálaráðið er í lotuni á eini leið við stórum avbjóðingum. Burtur úr rúgvuni kann nevnast arbeiðið at endurskoða lógina um vinnuligan fiskiskap, og arbeiðið at broyta bygnaðin í Fiskimálaráðnum. Í hesum sambandi dyrgja vit eftir tveimum deildarleiðarum. Mynstrað verður 1. februar 2006, men vit bíða fegin eftir rætta viðkomandi.

Tekur tú kjansin, fært tú eitt starv við fjølbroyttum uppgávum í mennandi, yrkisligum umhvørvi. Hevur tú áhuga og áreði at taka lut í og ávirka umfatandi menningina, er Fiskimálaráðið rætta miðið.

DEILDARLEIÐARI FYRI LØGDEILDINA:

Umsøkjarin skal hava lokið prógv sum lögfrøðingur, duga væl at samstarva og eisini tora at vera í sjálvdrátti.

Høvudsuppgávnar í starvinum eru:

- at veita lögfrøðiliga ráðgeving innan tilbúgving og fiskivinnu- og sjóvinnumál,
- at tilevna uppskot til lógir, kunngerðir v.m., innan fiskivinnuøkið, tilbúgving og aðra lóggávu á sjóvinnuøkinum,
- at veita lögfrøðiliga ráðgeving í sambandi við sakarmál, ið antin er lagt ímóti ella av Fiskimálaráðnum, um eitt mál eigur at kærast v.m.,
- at umsita onnur mál hjá Fiskimálaráðnum, har mett verður neyðugt við lögfrøðiligari viðgerð, antin við sjálvstøðugari málsviðgerð ella saman við lögfrøðingum uttan fyri ráðið,
- at umsita lögfrøðiligu umsitinginia av fiskiveiðisáttmálum, veiðireglum, veiði- og fiskiloyvismálum, inn- og útflutningsloyvum og fiskiveiðieftirlitinum.
- Skipaskrásetari.

DEILDARLEIÐARI FYRI FÍGGJAR-, STARVSFÓLKA- OG UMSITINGARDEILDINA:

Umsøkjarin skal hava lokið prógv sum búskaparfrøðingur frá lærðum háskúla, duga væl at samstarva og eisini tola at vera í sjálvdrátti, eins og hann skal hava hollar royndir innan virkisøkið.

Høvudsuppgávnar í starvinum eru:

- Ábyrgd av figgjarstýringini í Fiskimálaráðnum og stovnunum undir tí.
- Ábyrgd av starvsfólkaviðurskiftinum í Fiskimálaráðnum.
- Ábyrgd av umsitingar- og edv-økinum í Fiskimálaráðnum.
- At samskipa felags stevið í innan- og uttanhýsis samskiftinum innan virkisøkið.
- At ráðgeva og vegleiða í tvørgangandi málum í Fiskimálaráðnum og til landsstýrismannin.

Størvini verða bæði lønt sum deildarleiðari I sambært sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og Búskapar- og lögfrøðngafelag Føroya. Starvsøkið fatar um Fiskimálaráðið, stovnar undir Fiskimálaráðnum, Løgmannsskrivstovuna og onnur stjórnarráð.

Umsókn við avriti av prógvum, lívgongdarlýsing og øðrum kann sendast til:

Fiskimálaráðið
Heykavegur 6
100 Tórshavn

Umsóknin skal vera Fiskimálaráðnum í hendi í seinasta lagi **10. januar 2006, klokkan 12.00**. Meira fæst at vita um størvini við at venda sær til Herálvur Joensen, aðalstjóra, telefon 35 30 30. Lýsingin sæst eisini inni á www.fisk.fo.

www.fisk.fo

VIT DRAGA EINA LÍNU - VIT SETA SKYNSEMI Í HÁSÆTI - VIT VILJA VITA - VIT BRÓTA SLÓÐ

Fiskimálaráðið er eitt av sney stjórnarráðum í miðfyriritingini, sum veitir landsstýrinum ráð, tryggjar haldgott grundarlag og ger bugskot til veruleika. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum umsitir málsøkini fiskivinna, sjóvinna og tilbúgving. Fiskimálaráðið vegleiðir landsstýrismannin, soleiðis at avgerðirnar eru rættar og haldgóðar. Ráðið fyrireikar lógir, kunngerðir og reglugerðir, og hevur eisini eftirlit við, at ásettar reglur verða fylgdar. Somuleiðis røkir ráðið samskipandi uppgávur innan málsøkið hjá landsstýrismanninum, og tekur lut í millumlanda samráðingum, altjóða fiskiveiði- og sjóvinnufelagsskapum umframt norðurlendskum samstarvi.

95 ár síðan fyrsta stig varð tikið at stovna Føroya Fiskimannafelag

Føroya Fiskimannafelag varð stovnað 14. november 1911. Komandi ár verður felagið tískil 95 ár, sum kann sigast at vera ein merkisdagur.

Nakrir av stovnarum felagsins í desember 1960. Myndin er tikið í sama kjallara, har teir 50 ár frammanundan høvdu tikið fyrsta stig til at stovna Føroya Fiskimannafelag. Teir eru: **Aftara rað frá vinstru:** Joen S. Isaksen, H.A. Huusgaard, S. J. Thomsen, Joen Zachariassen, Ole Jacob Zachariassen, J.E. Gregersen og Andreas P. Gregersen. **Fremra rað frá vinstru:** Th. H. Hansen, O. J. Jacobsen, Poul Erik Hansen, Hans Hendrik Olsen og Karl Göthe.

Her skal verða trivið í søguna undan 1911. Sum øllum kunnugt byrjaði føroyski skipsfiskiskapurin í 1872. Um aldaskiftið var hesin fiskiskapur rættliga farin at gera seg galdandi. Tá áttu vit 95 skip, sum vórðu mannað við uml. 1300 monnum á hvørjum sumri. Fyrsta felag, sum varð stovnað í hesi nýggju vinnu, var Færøernes Skipperforening, og hetta hendi í 1896. Vanligt var, at fyrst vóru fakfeløg stovnað, og síðan komu arbeidsgevarafeløg aftaná. Men hjá fiskimonnum var øvugt. Reiðarafelagið varð stovnað í 1908 við tí endamáli at fáa eins sáttmálar fyri allan flotan, og ein slíkur varð eisini gjørdur.

Men har bert annar partur ger ein "sáttmála", kemur skjótt slagsíða í, og tað hendi eisini her. T.d. varð sagt, at manningin skuldi bera sín part av "alle Slags Udgifter til Anskaffelse af Agn og dets opbevarelse om Bord".

Henda orðing varð ymist uppfatað av reiðarum. Summir lótu tað vera uppfyllt við keyp av sild til agn og keyp av ísi til at goyma hana í. Aðrir tóku eisini fyri ískassar, frystipannur, byrsur, lóður, ja, enn tá bátar, sum vóru nýttir til at skjóta fugl til agn, inn undir orðingina.

Gøtumenn tóku fyrsta stigið. Hesa tíðina var ein rættliga uppvaktur ungdómur í Gøtu, sum plagdi at hittast, meðan teir vóru heima um veturin, at tosa um, hvussu bøtast kundi

um umstøðurnar í bygdini. Millum tað, sum teir tóku stig til, var telefon og vatn. Men fundirnir vóru so hulisligir, at felagið millum manna varð kallað "huldufelagið". Samstundis høvdu gøtumenn fingið ein rættiligan framburðsmann til lærara, nevniliga Símun Pauli úr Konoy. Hann man hava verið íblásturin, tá uppskot kom fram í "huldufelagnum" um at fara undir at stovna eitt fiskimannafelag. Sum sagt so gjørt. Bræv varð sent til hvørja bygd í desember 1910 og úrslitið av hesum gjørdist fundarvirksemi, sum end-

aði við stovnanina av felagnum.

Tað er hugvekjandi at síggja, hvussu nógvir av teimum kendu "høvdingunum" frá fyrst í hini öldini, vóru við uppi í felagnum so ella so. Í fyrstu bráfengisnevndini vóru Janus Djurhuus, Rasmus Rasmussen, sum gjørdist skrivari í felagnum í 35 ár, S. P. úr Konoy, sum gjørdist fyrsti formaður, og sum sat í 15 ár og A. C. Evensen, prestur. Eina fiskimaður var Jens S. Jensen av Stykkinum, sum var pápi Brimnes prest. Av øðrum kann nevast Mikkjal á Ryggi, sum var

Herr Fisker

Fyrsta bræv í søgu felagsins.

Som det vistnok ogsaa er Dem bekendt, har der ofte været udtalt Ønske om en Sammenslutning af de færøske Fiskere, og navnlig er dette Ønske blevet mere indtrængende og almindeligt siden »Rederforeningen» og »Skipperforeningen» blev stiftede. Ved at faa stiftet en Forening blandt os færøske Fiskere, har man ment at kunne danne en Modvægt til disse Foreninger, navnlig den første. I den Anledning tillade vi os herved at anmode Dem om at virke hen til Dannelsen af en saadan Forening, ved at tale med Fiskerne i Deres Hjembygd.

Skulde De være villig dertil, bedes De snarest muligt sende Meddelelse derom til en af os undertegnede, samt ogsaa muligt meddele os Udfaldet af Deres Virken. En lignende Skrivelse vil blive sendt til alle de andre Bygder paa Færøerne.

Gøte i December 1910.

Ærbedigst

Napoleon Jensen, Nordregate.	S. J. Thomsen, Nordregate.	Doreus Jacobsen, Nordregate.
Joan Fr. Lervig, Nordregate.	Joan D. Jacobsen, Nordregate.	Poul Enok Hansen, Nordregate.
Ole Jacob Zachariassen, Nordregate.	Joan Zachariassen, Nordregate.	Elias Sofus Hansen, Nordregate.
Th. H. Hansen, Nordregate.	Jacob Andr. Jacobsen, Nordregate.	O. J. Jacobsen, Nordregate.
Ole J. Hansen, Gøtugate.	Joan Asker Olsen, Gøtugate.	Hans Hendrik Olsen, Gøtugate.
Elias Huusgaard, Sydregate.	Andreas P. Gregersen, Sydregate.	J. A. Poulsen, Sydregate.
Johan S. Gregersen, Sydregate.	H. A. Huusgaard, Sydregate.	Poul Christoffer Poulsen, Sydregate.
Joan Simon Isaksen, Nordregate.		

sýsluformaður fyri Vágar eitt skeið.

Felagið fór sundur og saman aftur. Tað ber ikki til at taka alla søgu felagsins við í hesi frásøgn. Hetta fara vit

seinni at koma aftur til. Men tað hevur sjálvsagt gingið upp og niður. Ofta hevur verið rættliga buldrasligt. Í 1934 fór felagið í tvíningar, tá fiskimenn í Suðuroy tóku seg burtur úr felagnum. Men,

"ótypiskt" fyri føroyingar, samdust teir aftur og lögdu feløgin saman aftur í 1957.

Krigsárin vóru ein hörð tíð hjá fiskimonnum vegna tey mistu skipini og mannalívini. Tíðin aftaná kríggið gjørdist eisini hörð vegna fíggarligu kreppuna, sum tá rakti samfelagið. Hetta førði til tey stóru verkføllini fyrst í 50-unum, sum á mangan hátt broytti hugburðin hjá fiskimonnum og eisini samfelagnum annars.

Mugu ikki gloyma grundarlagið. Nú 95 ár eru liðin, síðani fyrsta stig varð tikið at stovna FF, eiga vit at minnst til teir, sum lögdu grundarlagið. Teirra stríð og strev hevur skapt grundarlagið fyri tí, sum hóast alt er nátt. Tað eru tó altíð nýggj mál, sum skulu náast, og í dag eru tað limir felagsins, sum eru grundarlagið fyri framtíðar virksemd. Tí hevur tað týðning, at teir eru vaknir og virknir, so skút-an kann haldast á rættari kós.

Teir, sum í desember 1910 tóku stig til stovnan av Føroya Fiskimannafelag

Nýggj manning

Vit hava aftur fingið eina áhugaverda manningarmynd frá Fornminnissavninum.

Skipið er "Vigilant", men hvørjir eru menninir?

FF-blaðið
www.fiskimannafelag.fo

Fótbóltskapping millum sjómenn

Sjómanskappingin í fótbóltsi verður í KÍ-høllini mikudagin 28. desember 2005. Tilmelding skal vera innan 20. desember á 217739 ella teldupost: palli@chr-i-grotinum.fo

Henda myndin er frá kappingini í 2003. Tað liggur væl fyrri at spæla fótbólt tann 28. og so at fara á landsfund hjá FF dagin eftir, tann 29. desember.

Halдарagjalðið fyri FF-blaðið í 2006 er kr. 250

Rokningar fyri halдарagjalð í 2006 eru sendar út. Halдарagjalðið hevur verið tað sama í mong ár. Fram til í ár var tað kr. 50 pr. ársfjórðing.

Nú hava vit dagført halдарagjalðið samsvarandi dýrtíð og lönargongd, og vónandi fara okkara halðarar at skilja hetta.

Fyri 250 kr. um árið fáa halðarar 25 bløð við tilfari, sum ikki er í hinum bløðunum. Tað skal sigast, at tað er hugaligt at arbeiða við FF-blaðnum. Tað er ikki dagur, at ikki onkur tekur til, hvussu gott tað er, og fleiri meta tað at vera besta blað í landinum. Tey eru fleiri sum ikki halda onnur bløð.

Samstundis fer leysasøluprísurin upp í kr. 15, og er hetta eisini ein tilsvarandi dagføring. Men hetta merkir eisini, at tað er munandi bíligari at halda blaðið enn at keypa tað. Sum halðari er eisini trygd fyrri at fáa blaðið.

FFblaðið
 BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheggi 10
 FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
 Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatíons-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatíons Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikatíons	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinett	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
 Sjálvandi hava vit
 útgerð til GMDSS
 SÝN og Service,
 sum vit eisini gera

Bjargingarútgerð

á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkkiútgerð, bjargingar og trygdarútgerð. Umboð fyrri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivsdraktir
- Flótdraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartransponderar
- Eldslökkjarar
- Eldðvaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
 Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

Sofus Poulsen:

Jól í Skotlandi

Okkara kunningi, Sofus Poulsen, hevur sent okkum eina jólaheilsan við frágreiðing um, hvussu hann hevur upplivað jólini í Skotlandi. Sum við øðrum er eisini her nógv broytt.

Tað var mangt í Skotlandi, sum ikki líktist umstøðunum heima í Føroyum. Men tað, sum mest gjørdi ein ovfarnan, var, at jólini vóru bert ein annar arbeiðsdagur uttan so, at jóladagur var ein sunnudagur.

Øll tey fyrstu árin, eg var her, vórðu jólini ikki hildin sum heima, men alt arbeiðið helt fram eins og vanligar arbeiðsdagar. Fiskamarknaðurin var opin, og skipini, eisini okkara, landaðu sum vanligar arbeiðsdagar. Sjálvt um seinni heimsbardagi var lokin árið fyrri, og ljósini kundu brenna aftur sum vanligt, so vóru eingi ljós at síggja í gluggunum, og jólatrøini vóru heldur ikki at síggja.

Skamtanin helt áfram fyrri bæði allar matvørur, klæðir og bensin. Sjálvt um kol ikki var skamtá undir krígnum, noyddust teir at rationera kolið, eisini í 1946 og nøkur ár fram. Tað, sum eisini gjørdi alt verri, var, at veturin 1946-47 var ein tann kaldasti í nógv ár, og kavin lá t.d. umleið hálvan metur djúpur í Market Street. Hetta er ikki er

hent aftur síðani. Mestsum allur trafikkur støðgaði upp. Eingi vóru kavalplógvinir tá, og býráðið noyddist at seta fleiri hundrað mans í starv at skumpa kava, sum teir hópaðu upp framvið gongubreytunum, har hann varð liggjandi í fleiri vikur, áðrenn hann tiðnaði.

Hóast bilarnir ikki vóru so nógvir tá, vóru bussar, spurvagnar og hestavagnar nógvir. Hesir risastóru Clydesdale hestarnir við 4 hjóla hestavognum, fullir av fiskakassum koyrdu aftur og fram við fiski. Fyrst frá fiskamarknaðinum til fiskavirkini og so aftur við køssum við flaki til jarnbreytastøðina, tí mestsum allur fiskur varð fluttur suðureftir við toki. Teir stóru lastbilarnir vóru fáir um tað mundið. Gøturnar vóru allar steinsett, so tað var eitt satt buldur, tá ið hesir stóru hestarnir komu rennandi við

fullum hestavognum av fiski fyrri at fáa teir í tokið. Tað var eins og nú altíð roynt at bíða til tað seinasta fyrri at fáa allan fiskin avstað. Tað kundi eisini henda, at hvøkkur kom á hestar vegna okkurt óvæntað óljóð, og tá var ikki lætt hjá "kuskinum" at hava tamarhald á hestinum og fylgjurnar vóru hareftir, samanstoytur við aðrar...

Sjálvt um jólini ikki vórðu hildin eins og heima, so høvdu kirkjurnar miðnáttargudstænastur, sum vanliga byrjaðu um 23-tíðina. Jólasálmarnir vórðu sungnir í fullum kirkjum til miðnátt, tá ið presturin ynskti øllum eini gleðilig jól og segði nøkur orð um jólini og læs nøkur ørindi úr halgubók um Jesu føðing.

Jólaaftan var eisini vanligt, at tey ungu fóru runt á hospitalini at syngja jólasálmarnar uttanfyri runt um bygningarnar. Tá vóru øll vindeygu opnað, so at sjúklingarnir kundu hoyra jólasangin. Føðihospitalið var vanliga tað seinasta, har sungið varð, og tá ið

tey góvust at syngja, kom ein sjúkrasystur út í vind-eygað við einum nýføðingi á arminum, og hetta gleddi sjálvandi øll, sum høvdu gjørt sær tann ómak at koma niðan hagar at syngja.

Sinnissjúkrahús vórðu sjálvandi eisini vitjað, og vóru umstøðurnar ikki eins og nú. Tey sjúku vórðu læst inni á stovunum, og tá ið sangararnir komu, stóð vakt við dyrnar og taldi, hvussu nógvir sangarar komu inn, og so varð hurðin læst. Hetta helt fram frá stovu til stovu, og til sangararnir fóru avstað aftur. Hesar vitjanir gleddu sjálvandi hesar neyðars sjúklingar, sum ein tíbetur ikki sær í dag, vegna tað stóru framgongd á hesum økinum.

Hóast jólini ikki vórðu "feirað" her sum heima, so var nýggjársaftan, hogmanay, nakað heilt annað. Tá høvdu kirkjurnar aftur gudstænastur frá kl 23 til miðnátt, "to see in the new year", og vóru hesar nakað líkar jólagudstænastunum. Á miðnátt ringdu

klokkurnar, og prestur ynskti øllum "a happy New Year", og so varð farið runt at vitja ætt og vinfólk at ynskja teimum gott nýggjár. Hesi vóru vanliga ikki tómhent, tí vanligt var at hava ein stóran kol "klump" og eina flösku við til at geva teimum, sum vitjað vóru. Hesar vitjanir, "first footing" nevndar, hildu áfram út á náttina, so nógv gongufólk var at síggja, tí bilarnir vóru sum nevnt fáir.

Eg plagi at siga, at eg havi hildið meg eiga mín part í teirri stóru broytt

ing, sum hendar eru innan jólahaldið her, og tað er, at jólatrøini og jólaljós nú eru at síggja í øllum húsum, og jólahaldið er farið langt fram um nýggjársaldið. Sjálvandi er høgtíðin ikki longur vanligir arbeiðsdagar, og eg hugsar, at tey her nú gera meira burtúr fríðgongunum í dag, enn vit gera heima.

Tykkum øllum, á sjógvi og á landi, ynski eg eini gleðilig jól og eitt av Harra-num signað og eydnuberandi nýggjár.

Sofus

Sofus Poulsen.

Rossavognar vóru framvegis vanligir, tá Sofus kom til Aberdeen. Hetta er vognurin sum kom við mjólk og breyð til tey hjá Hans Jacob Ellingsgaard.

Gomul mynd úr Aberdeen.

Vit hava útgerðina

- Flóttol
- Snurpunótir
- Botntrol
- Aliútgerð
- Rækjutrol
- Annað

VÓNIN

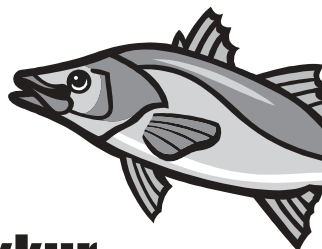
Høvuðsskrivstova:
Bakkavegur 22
530 Fuglafjørður
Telefon 474 200
Telefax 474 201

Tórshavn:
Vestara bryggja 12
100 Tórshavn
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

info@vonin.com - www.vonin.com

AGN

sild
tobis
kúfiskur
makrelur
høgguslokkur

...dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

STRENDUR

telefon: 448095 · fax: 448744

BAADER

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Sverri hjá Skála Palla:

Frá skipasmiðju til skipsdekk

Vit hava havt samrøðu við tann 89 ára gamla Sverra Rasmussen. Hann er ættaður av Skála, men hevur búð í Havn í mong ár. Sverri hevur upplivað ein hóp. Hann sigldi undir krígnum og hevur verið við til at verða bumbaður av týskum flogfari.

At taka úr
blaðnum

Síðurnar 11,
12 17 og 18
kunnu takast
úr blaðnum

Sverri byrjar frásøgnina við at greiða frá um pápa sín Skála Palla og um síni barnaár:

Pápi var úr Uppistovu á Skála. Foreldrin hjá honum vóru Poulina og Jógvan, bæði av Skála. Teir vóru tríggar brøður og triggjar systur. Pápi var næstýngstur av systkjunum. Ein systir var Hanna, sum doyði 40 ára gomul av krabbameini. Hon var ógift. Hini komu øll upp í ellisár. Rasmína var elst av systkjunum. Hon varð gift til Leirvíkar. Hon var mamma til bestamannin á "Ernestinu" Jóan Magnus Høgnesen, sum var ein av teimum, ið ikki kom aftur aftan á vanlukkuna undir Íslandi í 1930. Jóan Magnus var giftur við dóttir Símun í Tunghúsinum Turid Waag, sum var úr Klaksvík. Rasmus var elstur av brøðrunum. Hann var sjómaður burturav. Hann vildi einki uttan at sigla. Hann var sera raskur fiskimaður. Hann var giftur við Petrinu, eisini av Skála. Petur var næstelstur av brøðrunum, og hann var 5 ár eldri enn pápi.

Ein onnur systir Fía, var forlovað við einum suðringi. Tey skuldu giftast um heystið, men skipið, hann

Sverri og Solveig.

var við, gekk burtur. Tey áttu ein son saman, men hann doyði í góðum árum ógiftur. Hann fekk meslingar í meslingagrindini í Gøtu í 1935.

Eg meini, at Petur lærði til timburmann inni í Gøtu. Hann fekk eisini konu hagani. Hon var Jóhanna Katrina, dóttir Petru og Óla Gregersen.

Tey fingi 13 børn, harav 12 komu undan, so her er ein stór ætt. Petur var eisini á háskúlanum í Føgrulíð. Og tað segði hann seg fáa sera gott burturúr, tí skúlagongdin var so syndarlig tá á døgum. Hann tosaði nógv um Føgrulíð og teir báðar Símun og Rasmus. Rasmus gjørdist skrivari í FF í 36 ár.

Tá so Petur kom aftur til Skála í 1914, búði hann hjá pápa, inntil hann fekk bygt síni egnu hús. Pápi var blivin giftur í 1911. Petur fór at handla eisini, og hann handlaði í fleiri ár. So við tíðini kom Absalon Jacobsen í 1924. Hann flutti úr Syðrugøtu, tí hann helt møguleikarnar vera betri her enn í Gøtu.

Eg minnst, at eg hoyrði sum smádrongur, at tað skuldu koma so grúligir pengar, tá Absalon kom. Og so biltu bedingsmenninir okkum inn, tá vit komu aftur úr skúlanum, at nú vóru pengarnir komnir. So vit at hyggja millum plankarnar á brúnni, um nakað var komið niður ímillum.

Absalon byrjaði í einum skúri á skipasmiðjuni, sum var kallað lítlasmiðja. Eg minnst eisini, tá teir fóru at byggja stór hús. Tað vísti seg at vera stórt, og tað var tað eisini tá á døgum. Eg minnst blandimaskinurnar og eisini, tá teir startaðu motorin, sum var framkomin tøkni tá í tíðini.

Palli og Rakul.

Pápi var fyrsti lærudrøngur á Skála Skipasmiðju. Pápi var føddur í 1890. Hann var fyrsti lærudrøngur á Skála Skipasmiðju, og hann fekk tann fyrsta lærusáttmálan har. Hetta var í mai 1904, tá ið hann var 14 ára gamal og sama ár, sum skipasmiðjan varð stovnað. Norðmaðurin Holm var meistari. Lærusáttmálin ljóðaði upp á 3 ár, og lønin var 65 oyru um dagin. Tá ið pápi hevði verið har í tvey ár, gjørdi hann vrøvl og vildi hava meira løn. Hann fekk so meira, og var lærutiðina út. So byrjaði hann at arbeiða sum sveinur. Lønin var framvegis lítil. Fram til fyrra heimskríggj var lønin á skipasmiðjuni 25 oyru um tíman.

Undir fyrra krígnum kemur ein norsk skonnart inn til umvælingar á Skála Skipasmiðju. Hon kallaðist fyrri "Nanna". Hon sleit eina ódnarnátt og fór á land norðanfyri

Skipanes. Hon brotnaði so illa, at hon sakk. Skipasmiðjan varð biðin um at fáa hana aftur á flot. Pápi fortaldi fyrri mær, at tá var bert ein kavari í Føroyum. Tað var Anton Andreassen, Anton Dykk í Havn. Pápi verður so biðin um at fara yvir um á Skipanes at skipa so fyrri, at skipið verður lagt út yvir, so komast kundi at skaðanum. Trupulleikin var bara, at tað var so ringt at fáa gott fólk. Hetta var mitt um summarið, og allir teir røsku menninir vóru til skips, teir sum vóru heima vóru gamlir og ikki so knáir. Hetta eydnaðist kortini. Pápi hevði kavað fyrr, og skipasmiðjan átti kavaraútgerð. Men so søgdu teir við pápa, at hann máttu fara til Havnar at fáa eina heilsuváttan, sum kravdist fyrri at kava, tí teir ætlaðu at bjóða honum at kava undir skipinum "Nannu". Teir bjóðaðu honum 70 oyru um tíman. Tað ljóðaði sjálvandi av nógvum, men so var tað, at skiparin á skonnartini fortaldi, at í Keypmannahavn arbeiðdi eingin handverkari fyrri minni enn 3 kr. um tíman undir fyrra krígnum. Tá ljóðaði 70 oyru um tíman ikki sum tað nógv. Pápi fór so til Havnar og fekk sær heilsuváttan. Men so fór hann at prátta við Anton Dykk. Teir kendust, og so sigur hann, hvat fyrri tilboð hann hevði fingið. Og Anton Dykk fór at flenna. Hann

Jóan Magnus Høgnesen.

Jóan Magnus var ein av teimum, sum doyðu við "Ernestinu" í 1930. Hann fekk grøv í Klaksvík, og her síggjast synir hansara við grøvina. Símun (t.v.) og Hjalmar (t.h.).

Framhald á næstu síðu

segði, at teir høvdu prát- að við seg, og hann hevði sagt teimum, at hann skuldi fara niður at kanna skipið fyri kr. 10.000, og so skuldi hann siga teimum, um skipið kundi gerast aftur og fáast at flóta. Og kundi tað gerast aftur, skuldi hann hava so og so nógv um tíman, og tað var nógv mett eftir tátíðini. Og so høvdu teir bjóðað pápa 70 oyru um tíman! Pápi kemur so inn aftur. So spurdi teir: "Nú, hvussu gekk við heilsuváttanini." "Jú, tað var alt í lagi", sigur hann. "So nú er bara at taka fatt". Tá svarar pápi: "Nei, eg skal ikki kava undir skipinum". Um hann ikki skuldi tað! "Nei", svaraði hann aftur, og soleiðis varð tað. Og teir mundu vita hví. So mátti teir krúpa til krossin og biðja Anton Dykk. Hann fekk so skipið aftur at flóta. Tað varð ongantíð prátað aftur um tað millum pápa og skipasmiðjuna.

Smiðjumeistari á skipasmiðjuni var Thomas Arge í Havn. Hann var pápi Niels L. Arge og teir allar beiggjarnar. Mamma tænti hjá Thomas Arge í teimum

Hetta er Normanner, sum Zacharias Heinesen átti. Her síggja vit eisini Ondine, sum sakk á Havnarvág í 1932. Myndin er frá Føroya Fornminnisavni.

stóru bedingshúsunum. Skrivstovan var uppi á kvistinum.

Mamma var av Skælingi Mamma – Rakul, var av Skælingi. Foreldrini hjá henni vóru Heini og Birita úr tí sunnara húsinum. Brøður hennara vóru: Magnus Skæling, giftur við Edith hjá Onnu Sam, Heini, ógiftur, Jógvan

giftur við Kristinu, dóttir Rakul í Malinstrøð í Kvívík, Hans Andreas giftur við Hannu Malenu úr Kvívík og Petur, giftur við Kinnu, dóttir Tjørnuvíks Hanus, sum flutti til Kvívíkar. Systrarnar vóru umframt mammu Anna, gift við Jóannes í Innistovu á Viðareiði, Sára, gift við Olaf Joensen á Viðareiði. Her hava vit havt eina frásøgn hjá dóttir henn-

ara Brynhild Absalonsen. Síðani var tað Elspa sum var ógift og var seymikona í Havn.

Tað var ikki bert sum at siga tað at fara til Skælings tá í tíðini. Pápi plagdi at fara um summari at hjálpa teimum at fáa hoyggið inn. Hann fór til gongu til Morskranesar, og hagani mátti hann biðja sær flutning yvir á Kjalnestanga, og so aftur til gongu til Skælings.

Mamma og pápi giftust 25. november 1911. Vit vóru fleiri systkin. Herborg, f. 1912, var elst og hon doyði á ellisárum niðri í Danmark. Ein systir var, sum æt Jana f. 1917, hon doyði bert 17 ára gomul av giktfepur. Tann yngsta systir mín Maja (Marin Elisabeth), var eisini niðri, og hon doyði 80 ára gomul. Lina systir, var gift við Jóan Jakku Durhuus, skipara, í Vestmanna. Týskarar bumbaðu so nógv undir krígnum. Eina ferð, tá bumbað var, var Lina triggjar mánaðar við barn. Týskarar søktu tá "Fram", eina slupp, ið lá á Vestmanna. Lina fekk eitt sjokk og fekk fosturforgiftning. Hesum bjargaðist eingin av tá í tíðini, so hon doyði í 1942. Tey áttu eina dóttir, og hon giftist við sanginginum Benaðikt Davidsen, sum var flogskipari.

Systir mín Signhild er gift við Petur av Hvítanesi. Tey búgva her í Havn. Signhild er 90 og Petur er 92 ár. Hann var ein av undangongumonnunum í rækjuvinnuni við "Hvítanes". Eg var triðjungstur av systkjnum.

Pápi gjørdi upp við prest Eg átti eisini ein beiggja, sum var yngstur av okkum øllum. Hann fekk navn ið Heini eftir mammu-beiggja mínum, sum doyði ungur við "Hero".

Mamma situr við honum í køkinum, og alt tykist at vera í lagi. Men við eitt vekk er drongurin deyður í fanginum á mammu, bert átta dagar gamal, uttan at tað nakran tíð varð staðfest nøkur orsök.

So einaferð kemur prestur at kasta jørð á. Tá var tað jú so, at prestur kundi ikki vera við til hvørja jarðarferð, og jørð varð kastað á, tá prestur kortini kom framvið nakrar ferðir árliga. Hetta var í kirkjugarðinum á Strondum. Kirkjugarður kom ikki á Skála fyrr enn seinri. Prestur skuldu nú kasta jørð á hjá lítla beiggjanum. Samstundis skuldi jørð kastast á hjá einum gomlum manni. Prestur kastar fyrst jørð á hjá tí gamla manninum, og nú kemur hann til hetta lítla barnið. So sigur prestur, at gamli maðurin er farin væl, hann var jú doyptur, men neyðars lítla barn, sum fór ódoypt inn í ævinleikan. Tað var verri við tí. Harrin viti sjálvur, hvar tað endar! Hetta dæmdi pápa so púra einki. Hann var longu tá so nógv ávirkaður av Pola og Jens í Dali, sum gjørdust leiðandi í Brøðrasamkomuni, og hann kundi ikki góðtaka, at ivast varð í sálini hjá einum pinkubarni, um tað ikki var doypt.

Prestur helt til hjá einum, sum kallaðist Víka Jóannes, sum búði ikki so langt frá kirkjunum. Tá prestur var farin niðan hagar, fór pápi aftaná, og hann gav hesum prestinum ein sovorðnan ruffil fyri hetta. Presturin var væl dæmdur sum prestur, eisini av fólkinum, men nú hevði hann sagt nakað, sum pápa ikki dæmdi.

Annars var ikki lætt hjá hesum presti. Konan rýmdi, og hann skuldi giftast aftur. Tá mátti hann

leggja frá sær sum prestur. Men hann gjørdist reiðari, og hansara skip kallaðust "prestaskipini". Tey vóru "Marite" og "Leutnanturin". "Ondina" kom seinni. Hon sakk á Havnarvág. Reiðarin doyði so knappliga og Balslev yvirtók reiðarið.

Rýmdi av sjúkrahúsinum fyri at bjarga beininum 25. mars í 1925 høgdi pápi seg illa í beinið við eini øks, og annar leggurin fer í knús. Eingin lækni var á fjørðinum tá, og sum frá leið kom kolbrandur í. Á sjúkrahúsinum vóru lækarnir samdir um, at skuldu teir bjarga lívnum á pápa, máttu teir taka beinið. Men tað vildi pápi ikki, og hann segði korta nei. Hann gav greið boð um, at "tit kunnu taka høvdið, men beinið sleppa tit ikki at røra". Men lækarnir søgdu, at "vit hava skyldu til at bjarga lívi tygara". So her mátti okkurt gerast.

Ein genta av Skála var gongsgenta á hospitalinum. Hon æt Rakul á Fløtti. Pápi bað hana samla tað, hann átti í kuffertið, so hann kundu fara av sjúkrahúsinum so tíðliga á morgni, at eingin varnaðist. Jú, hon so ger, og so fer hann. Hann kundi ganga við stavi. Ein lastbilur tók hann upp, og koyrði hann heim í Vágsbotn. Hann fór so inn á Skála við mjólkarbátinum, sum óivað var "Ruth".

Jóan Magnus, systirsonur pápa, var júst komin av skipi. Hann hevði verið við "Solo", sum nú lá á bedingini. Teir báðir vóru góðir vinir, og teir vóru nærum vaksnið upp saman. Hann sá pápa, tá hann kom í land av postbátinum. Hann sigur við pápa: "Nú stendur sera illa til hjá tær". Jóan Magnus vildi hava pápa umborð á "Solo". Umborð komnir fara teir aftur í kahúttina. Jóan Magnus hevði eitt serligt hegni at hjálpa teimum, sum kravdu lækna hjálp. Pápi sat eina langa tíð umborð, meðan Jóan Magnus læs í eini læknabók. So byrjaðu hann at blanda, og tá hann var liðugur koyrði hann löggin upp í eina stóru flösku. Kokkur var umborð, og hann hevði úr at gera at bera heitt vatn aftur. So sigur Jóan Magnus við pápa: "Hetta er tann rama gift. Tað skal ein sterkur lútur til, um tú skal sleppa burtur úr hesum". Og Jóan Magnus bað hann ganga og ganga so nógv, sum hann yvirhøvur orkaði. Mergurin skuldi nokk orðna seg. Men

Her sæst Sverri saman við Páll Heinesen, sum hevur medvirkað í samrøðuni. Páll hevur arbeitt saman við Sverra og Skála Palla á Strandferðsluni.

Hetta er málningur av Skála og skipasmiðjuni í gomlum døgum.

Nú er Martin eisini farin

Í vár fór Martin Thomsen úr starvi á prentsmiðjuni hjá H. N. Jacobsens Bókhandli aftaná ikki færri enn 60 ár í starvi á hesi prentsmiðju.

Tá varð eisini boðað frá, at prentsmiðjan fór at verða niðurløgd, og at Martin fór at gevast at arbeiða. Nakað eftir koma vit framvið bókhandli-

num og síggja, at tann gamla pressan er á veg út. Veggurin móti vegnum var tikin niður, og pressan var sett á ein platt, og nú var bert eftir hjá einum

lastbili við krana at greiða tann seinasta flutningin. Martin gekk eisini har. Kundi ikki rættiliga ríva seg leysan frá sínum gamla arbeiðsplássi. Hann vildi vera til seinastu løtu. Og vit finga hesa fittu myndina av Martini og hansara "arbeiðsfelaga" gjøgnum stóran part av lívinum. Myndin varð lýst við yvirskriftini: "Á ferð í prentsøguna". Her varð nú hugsað um pressuna, og hóast Martin nærkaðist teimum 75 árunum, var einki, sum bendi á, at hann skuldi fara sama veg.

Men skjótt er. Hitti Martin týsdagin á vegnum og vit heilsaðust, og mikukvøldið var hann deyður! Sunnudagin vóru vit mong, sum fylgdu honum seinasta teinin.

Martin var norðragøtumaður. Hann var sonur Bergittu, ættað úr Barbu-stovu í Syðrugøtu, og Sámal Jákup við Gil í Norðragøtu. Tilvildarlaga skriva vit í blaðnum í dag um, at tað eru 95 ár síðan, at gøtumenn tóku stig til at stovna Fiskimannafelagið. Sámal Jákup var ein av teimum, sum tóku hetta stig.

14 ára gamal fór Martin til Havnar at læra til prentara í Bókhandlinum, og her var hann verandi í eini 60 ár. Hetta lýsir hansara trúfesti, sum var eitt av hansara eyðkennum, eisini á øðrum økjum. Men hann var eisini eitt sindur konservativur. Sjálvt um hann upplivdi stóra menning innan prentyrkið, so helt hann í ein vissan mun fast í tað gamla. Hann prentaði framvegis við blíggi, og hann hevur verið við til at prenta ein hóp av prentverkum við hesi útgerð.

Men at prenta var ikki bara at prenta. Nógvir prentarar gjørdust í teirra

Hendan myndin lýsir meira enn annað tær broytingar, ið eru hendar innan prenting. Her er Martin við at seta við hond. Frammanfyri sær hevur hann ein kassa við nógvum rúmum, og tað er eitt rúm til hvønn bókstav. Hann hevur manuskriptið frammanfyri sær í einum stativi, og so er at "fiska" bókstavirnar upp og seta teir í reglur. Síðan skuldi "avtrykk" takast til rættlestur. Og skuldi nakað rættast, mátti tann skeivi bókstavurin finnast fram aftur og annar setast í staðin.

Tá so liðugt var at prenta, skuldi "leggjast av" aftur, og hvør bókstavur skuldi aftur í sítt rúm. Í dag verður hetta alt gjørt við teldu, og setarayrkið er nærum ikki til longur.

starvi kringir í føroyska málinum, og hetta var eisini galdandi fyri Martin.

Síðan 1963 var Martin faktor ella leiðari á prentsmiðjuni. Hetta røkti hann uttan stóran háva. Var nakað at siga, so segði hann tað hógliga við viðkomandi, og hann skapti sær við síni meðferð ein slíkan myndugleika, at arbeiðið mest sum av sær sjálvum gekk sum smurt. Hann var eisini kendur fyri sína fakliga vitan, og yvirhøvur fær prentsmiðjan ummæli sum eitt framúr arbeiðspláss, har fólk trívast. Tað sama er annars galdandi fyri Bókhandilin sum heild.

Martin var annars eisini álitismaður á øðrum økjum. Hann var alt lívið virkin í Kirkjuliga Missiónsfelagnum, og tað er ikki longur síðan enn næstseinasta sunnudag, at hann hevði orðið í nýggja Emmaus í Klaksvík, sum tá varð tikið í brúk.

Martin var giftur við Ragnu, dóttir Petru og Hugo Gardar. Tey eiga 3 døtur, Biritu, Petru og Hildigunn, 9 barnabørn og 1 langabbabarn.

Friður veri við minninum um Martin.

6.

Her eru Martin og pressan á veg út úr Gamla bókhandli.

Hetta er ein søgulig mynd av prentarum í Bókhandlinum fyrri umleið 50 árum síðani. Her síggjast frá vinstri: Erling Isholm, Meinhard Tuvulíð, Hans Jacob Poulsen, Martin, Irvin Mittún og Marius Ziska.

Esther Djurhuus, 85 ár

Í morgin, tollaksmessudag, verður Esther Djurhuus í Havn 85 ár. Vit fara at ynskja henni hjartaliga tillukku við hesum stóra degi. Esther hevur dugnað FF-blaðnum sera væl. Tað var frá henni, at vit finga fyrsta handritið til dagbókina hjá Onnu Evenesen, sum vit prentaðu í sjei pørtum í 2003, og sum var ein sera áhuga-verd lýsing av seinnapartinum av 19. öld.

Sum kunnugt var Anna dóttir tann fyrsta Lützen í Føroyum, nevniliga A.C. Lützen, og Esther er eisini ættað frá honum. Esther var gift við Johan Djurhuus, sum var skrivstovustjóri í Tinganesi í ein mansaldur. Hann var sonur Christian Djurhuus, fyrrverandi løgmann, so Esther hevur livað uppat føroyskum politikki stóran part av sínum lívi. Men ikki er politikkurin farin í arv!

Sjálv er Esther tann lækni, og hetta hevur verið lívsstarv hennara. Hon kennir tískil nógvar munnar í Føroyum.

Esther er eitt fróðar-fólk. Hon veit nóg og er altíð góð at heita á. Umframt hetta er tað altíð hugnaligt og lívsjáltandi at hitta hana.

Eina ferð enn: Hjartaliga tillukku og gleðilig jól!

6.

Óbroyttur sáttmáli hjá Atlantic Navigator

Í sambandi við umrødda skip hevur verið umrøtt at gera ein sáttmála, sum javnaði høggar og lágar inntøkur nakað. Men her er so eingin avgerð tikin, og tí er sáttmálin tann sami sum við Næraberg inntil tað evt. verður gjørdur nýggjur sáttmáli, sum manningin kann góðtaka.

"Atlantic Navigator"

Nú er longu so nógv skrivað og sagt um "Atlantic Navigator", at vit fara at endurtaka minst møguligt av tí, sum longu er komið fram.

Tó er sjálvsagt at siga, talan er um eina rættiliga stórhending, tá "Atlantic Navigator" er komin higar, ikki minst tá hugsað verður um forsøguna hjá svartkjaftinum. Sjálvur havi eg persónliga upplivað alla hesa søguna, og kann hon endurtakast í stuttum.

Annar skiparin er Leon Petersen. Her saman við konuni Rannvør. Hon er abbadóttir Símun Poulsen, hjá Póli, sum er kendur fyri orðini: "Tað er bert ein skipari á "Polo". Men umborð á "Atlantic Navigator" eru tveir skiparar, tó ikki í senn.

Hin skiparin Brandur Nólsoy saman við konuni.

Formaðurin í Reiðarafelagnum var ein teirra, sum tók ímóti nýggja skipinum.

Fyrstu royndirnar eftir svartkjafti eru frá silda-leiðunum norðanfyri, har vit veiddu við sildagørnum fram til 1968. Gørnini vórðu sett, har tað skrivaði mest á ekkoloddinum. Men hetta var ofta eitt vónbrot, tí í staðin fyri sild vóru bert nakrir fáir "sildaforskrekkingjar" í gørnunum. Teir vóru so smáir, at teir fóru gjøgnum meskarnar, men nakrar hingu tó fastir í gørnunum. Ofta var bannað omanyvir hetta "ókrút". Sum navnið sigur, var eingin sild at fáa har, sum "sildaforskrekkingjar" vóru. Sildin hvarv í 1969, og svartkjafturin fór at nærast í stórum. Men tað var skjótt, at føroyingar fóru at arbeiða við at kanna møguleikarnar at fáa nyttu burtur úr hesum fyrr vanvirda fiskinum.

Tá Eli vann sítt veddumál Ein tann fyrsta royndin varð gjørd, meðan Eli Nolsøe var landsstýrismaður í fiskivinnumálum í árunum 1971-74. Tá varð trolarin "Leivur Øssurson", sum landið átti, sendur á royndarveiðu eftir svartkjafti. Tiltrúgvinn til ætlanina var ikki stór. Um hesa tíðina hittust Eli Nolsøe og tann realistiski formaðurin í reiðarafelagnum Svend Thulesen í flogfarinum til Danmarkar. Svend veddaði við Eli um, at henda royndin fór at miseydnast. Men "Leivur" fekk

skjótt upp í hendan túrin, og Eli vann veddumálið.

Tá vit komu fram til 1980 byrjaðu tær fyrstu royndirnar við verksmiðjutrolara, har svartkjafturin varð virkaður umborð. Tann fyrsti var "Giljanes", og fleiri fylgdu eftir. Serliga við "Giljanes" tyktist at ganga hampiliga væl fyrstu tíðina, men síðani fór at ganga verri. Hesar royndir góvu nógva vitan, men figgjarliga gjørdust tær ein vanlukku, ikki

svartkjaft, og at byggja eitt skip at landa til virkið. Skipið kom, og var tað "Tróndur í Gøtu". Men tíbetur fyri gøtumenn varð virkið ikki bygt, tí tað hevði ongan møguleika havt. Hvat "Tróndur í Gøtu" hevur givið av sær eftir eina trupla byrjan er væl kent.

Um hesa tíðina var tað eisini, at spurningurin um at virka surimi kom fram. Her legði "Olaf í Garðastovu" til brots, og eisini

Fremsta skúlaskip Sum vit fyrr hava sagt, so hevur "Næraberg" verið ein tann fremsti møguleikin hjá ungum føroyingum at sleppa at royna sjólívið, og tey eru mong hundrad, sum hava verið við "Næraberg", síðani hann kom. At ung fólk hava funnið hvørt annað umborð og pør og eisini børn eru komin burtur úr, telur heldur ikki frá!

Nógv av hesum ungu hava hildið áfram á sjó-

Røkke saman við gomlum føroyskum skipsfeløgum.

minst fyri landskassan, sum satsaði nógva uppá virking av svartkjaftaveiðu umborð. Kanska varð hetta eisini gjørt á skeivan hátt.

Ein fiasko sum gjørdist ein sólskinssøga Ein sólskinssøga kom tó burtur úr hesi fiasko, og tað var í Gøtu. Her var ætlanin at byggja eitt stórt virki at framleiða

vóru fleiri royndir gjørdar á landi. Hesar royndir kostaðu eisini nógva, uttan at nakað ítøkiligt kom burtur úr.

So er tað, at Røkke og JFK koma inn í myndina við "Næraberg". Hetta hevur gingið upp og niður, og royndirnar sigast at hava kostað Røkke 100 mió. kr.

num, og mong eru givin, men tey hava kortini fingið ta barlast við sær, sum skipslívið gevur.

Hesin møguleikin verður ikki verri við nýggja skipinum "Atlantic Navigator". Sigast kann eisini, at eitt manningartal uppá 100, herav 80 eru føroyingar, er eitt sera stórt íkast til okkara arbeiðsmarknað, og serstakliga á

sjónum. Við avloysarum verður talið eisini munandi hægri.

Vit kunnu bert vóna, at tað eisini fer at gangast, sum Røkke trýr uppá, at tað fer at bera til at fáa lønsemi í virking av svartkjafti.

Men hinvegin eiga vit ikki at vera púra blind fyri, at tað kann vera

vandi í hvørjari vælferð. Tað, sum veruliga hendir er, at stórir partur av okkara svartkjaftakvotu, her sum í øðrum førum, beinleiðis og óbeinleiðis fer á útlendskar hendur. Og spurningurin er, um tað í heila tikið vendist aftur. Hesin spurningur kann serliga gerast aktuallur, tá kvotur verða ásettar, og

tað verða tær fyrr ella seinni. Tí er hetta eisini ein spurningur um býti millum skip og skipabólkar. Meira verður til ein, minni verður til onkran

annan.

Men tað gleðiliga við "Atlantic Navigator" er, at her er ein heilur hópur av ungum hugagóðum fólki farin fyrsta túrin við ein-

um nýggjum skipi. Hesi eru sjálvandi spent uppá, at hetta skal bera til. Og

tað er ein góð fortreyt og eitt gott grundarlag.

Manningin býr í tveymans kømurum. Fýra kømur hava so eina felags stovu og baðirúm. Tað er nú ikki so nógv til 8 fólki. Men sagt verður, at tað eru so nógvar koyggjur til avlops, at tað verða færri fólki um hetta plássið.

Høvuðsmyndina og myndirnar umborð hevur Bárður Lydersen tikið.

Flestu myndirnar umborð eru frá einum møti, sum varð beint áðrenn loyst varð fyri fyrstu ferð.

Vakur borðbúnaður

GRAYPEARL

NEWWAVE

BÚNÝTIR

p/f Maria Poulsen

Tórsgøta 10 • 100 Tórshavn • Tel: 31 2001 • Fax: 31 46 57

Lýsir gerandisdag færoyingsins meira enn 100 ár

KR. 325,-

Forlagið Mál & Mentan

Postboks 222 • FO-110 Tórshavn • Tel 283808

- Alkoholtrupulleikar
- Rúsevnistrupulleikar
- Serðviðger til tey, sum detta úti aftur
- Viðgerð fyri avvarandi

- Eftirviðgerð
- Rúsevnapolitikkur á arbeiðsplássum
- Fyrilestrar og skeið

AMBULANT VIÐGERÐ

v/Carl August Arge

Háskúlagegur 2 • 100 Tórshavn • Tel 32 20 70 / 52 20 70 • Fax 32 21 70 • carlarge@hotmail.com • www.brugvin.fo

Ársins fakbók setur nýggj mál - heima og í skúla

Støddfrøði Handbók

Mortan Dalsgaard og Edvard Olsen

Bókin er ein sameining av lærubók og uppslagsverki, sum er bytt sundur í støddfrøðievni, sett í bókstavarad. Evnisskrá er við øllum støddfrøðiorðum og støddfrøðihugtøkum og ein føroyskur-danskur orðalisti og ein danskur-føroyskur orðalisti eru í bókini. Bókin er ætlað

næmingum og lærarum sum ein hjálpi í dagliga arbeiðinum við støddfrøði. Hon inniheldur tað, sum brúkt er fyri í fólkskúlanum. Bókin er eisini ætlað foreldrum og øðrum, sum hava áhuga fyri støddfrøði, at nýta sum handbók í almennari støddfrøði.

Nýggja bókin "Støddfrøði Handbók" eftir Mortan Dalsgaard og Edvard Olsen er valaverk og verður uttan iva ein góð hjálpi hjá næmingum fólkskúlans í dagliga arbeiðinum við støddfrøði. Bókin "Støddfrøði Handbók", sum Skúlabókagrunnurin gevur út, verður eisini loyvt hjálparamboð til skrivliga fráfaringaroyndirar í støddfrøði í 9. og 10. flokki.

Støddfrøði Handbók er 272 síður, innbundin og kostar 160,- kr.

Skúlar, sum keypa bókina beinleiðis frá Bókamiðsoluni, fáa 15% í avslátttri.

Føroya Skúlabókagrunnur

Lárusmørð 4 • Tórshavn • Tel. 516 160 • Fax 518 726 • www.fg.fo

beinið var so hovið, at mamma mátti tvær ferðir leggja brøkurnar út, so hann kundi sleppa í buksurnar.

So sigur Jóan Magnus, at hann mátti koma niðan við til hús, so hann kundi geva mammu boð um at beina fyrri fløskuna, um tað hendi nakað óvanligt. Pápi skuldi taka eina súpuskeið av hesum, sum var í fløskuni, hvønn dag. Pápi greiddi frá, at so skjótt sum hann hevði tikið hesa skeiðina, tá brendi sveittin út um pannuna. Tað fór niður gjøgnum kroppin, og so fór at renna úr sárinum. Eftir einari viku var hevilsíð farið at svinna. Hann mátti framvegis liggja so lítið sum møguligt, og hann mátti ganga alt tað, hann orkaði.

Eg var 9 ár tá, og minnist alt hetta. Eg taldi svullirnar á beininum, og teir vóru 24. Tað minnist eg enn dagin í dag. Og tað kom eitt beinsplintur úr hvørjum svulli. Tá komið varð út í oktober kundi hann fara aftur á skipasmíðjuna og fáa okkurt lættarbeiði. Hvussu leingi fløskan vardi minnist eg ikki. Lítil jólaaftan kom tað seinasta splintrið út, og tað var heilt niðri við øklaknútin.

Men so gekk tíðin. Tá fekk pápi eitt bræv frá tryggingini, at teir skiltu, at hann hevði liðið órætt av læknum. Hann svaraði aftur, og gav ilt av sær um, at teir sendu slíkar kvakksalvarar til Føroyar, sum ikki kundi klára tað, sum ein skipari kundi. Brævið kom aftur um aftur hjá pápa. Hann fekk onga trygging.

So einaferð kemur hann út á hospitalið at vitja mammu, sum var innlögð. Tá komu boð um, at lækarnir vildu tosa við hann. Teir vóru púra paff at síggja mannin koma trampandi spill frískan, men teir vóru framvegis firtnir um brævið, sum hann sendi. Men pápi gav aftur teimum av somu skuffu. Hann trampaði í gólvið og segði, at hann skuldi nokk klára seguttan teirra trygging! Annars greiðir Hjalmar hjá Jóan Magnus frá, at hvørja ferð hann hitti Skála Palla, plagdi hann at siga: "Pápi tín átti lívið í mær."

Tá pápi var millum 60 og 70 ár kom tað aftur umaftur hjá honum, tí tá manglaði blóðumlop. Tá byrjaði hann at fáa skinnabeinssár, og hetta mátti hann liva við. Men hann gjørdist 90 ár og var virkin næstan alla sína tíð. Sum tað skilst, hevur pápi

Ein mostir Sverra var Sára, sum var gift á Viðar-eiði. Her sæst hon saman við synunum Halldór (Olafson) og Arna.

verið ein sterk persónligheit. Pápi flutti til Havnar, tá hann var 57 ár. Her bygdi hann nógvar bátar, og hann hevði nógva annað fyrifallandi arbeiði, men seinni fór hann at arbeiða fyrri Strandferðsluna, og her arbeiðdi hann nærur til sín doyggjandi dag.

Var eitt sindur buldrasligur

Eg eri føddur 27. august í 1916, og var eitt sindur buldrasligur sum smádrongur. Einaferð datt eg oman sum 10 ára gamal. Onkur segði, at eg hevði fingið tvey skallabrot. Pápi segði við meg, tá eg var komin fyrri meg aftur, at tað fór at ganga av hundunum til hjá mær í skúlanum aftaná. Eg haldi, at eg tá fekk ein tendens til at vera orðblindur. Ári ni gingu, og eg fór so úr skúlanum, og tá dugði eg einki.

Vit høvdu kúgv, og vit høvdu eina trøð upp á 10.000 fermetrar. Øll trøðin var sjálvsagt velt við handakraft. Tað var fyrst og fremst pápi, sum velti, men eg velti eisini mín part. Mær dámdi so væl at velta sum smádrongur. Eg minnist eina ferð, at eg velti eina stóra veltu, og eg koyrði fimm tunnur av eplum í hana. Men tá hevði eg eisini sprongt meg, og eg fekk vatn á bæði knøini. Tá var eg eini 13-14 ár. Trøðin var niðanfyrri har ítróttarvøllurin er nú.

Vit skóru eisini torv. Vit høvdi tríggar heiðar, og tann, sum var longst burtur, var norðanfyrri Øksnagjógv Millum Fjarða, norðanfyrri Skálabotn. Hagar var sera langt at ganga. Vit

máttu bera torvið inn í Skálabotn, og hagani varð tað ført við báti til Skálar.

Lærari var Johan Johannesen, ættaður av Glyvrum. Hann var einsamallur lærari. Vit gingu í skúla annan hvønn dag, og so høvdu vit eina viku frí um mánaðin. Tá var lærarin í Skálabotni. Har fingur tey so bert eina viku skúlagongd um mánaðin, men ikki mundi tað bila.

Tá var eingin vegur – hvørki út á Strendur ella inn eftir. Skuldi farast nakran veg mátti tað vera til gongu ella við báti.

So kemur tíðin, tá eg skuldi konfirmerast. Eg gekk til prest í tvær vikur úti á Toftum. Eg hevði ongan serligan hug, mamman var ímóti tí, meðan pápi var líka glaður. Tað vóru helst systrar, sum hava hildið meg til.

Kasta nót

Pápi var so sera raskur at kasta nót. Tað var mest eftir sild, men eisini eftir seiði. Pápa dámdi ongan tíð at eta grind, sum var tann kjøtmatur, sum mest varð etin. Vanliga mannin við nótakast var fyra mans. Hinir kundu troystast, men pápi hann bleiv við og við og legði inn aftur av nýggjum. Hinir fingur sær at eta inn í millum, men pápi fekk sær ongan tíð ein bita. Hann kundi verða bæði mat og svøvn fyrri uttan í longri tíð. Og til síðst so var altíð fongurin har. Vit gjørdur nógvar góðar túrar. Men vit vóru eisini mangan so útkoyrdir.

Eg var farin í læru á Skipasmíðjuni, og har skuldi eg møta upp til tíðina, so tað var hart. Pápi

Signhild Danielsen er systir Sverra. Her saman við manninum Petur.

Hesa myndina, sum er tikin í Aberdeen, høvdu vit í blað nr. 355. Menninir eru frá vinstru: Ókendur, Hans Weihe, Norðskála, Karl Olsen, Skála, Rasmus Rasmussen, Skála og Poul Poulsen, Skála. Rasmus var pápabeiggi Sverra.

arbeiði eisini har, og hann fór mangan als ikki í song, áðrenn hann fór til arbeiðis.

Nógvi kundi fáast burtur úr seiði. Hann kundi kókast feskur, og tað kundu gerast knettir, frikadellur og flak burtur úr honum.

Og hann kundi greipast og hangast upp – bæði til turran og ræstan fisk. Men tað var nógvi arbeiði at fáa allan seiðin til sættis.

Sildin varð seld til Absalon Jacobsen. Hann saltaði sildina í tunnur og hon varð seld av landinum,

helst til Danmarkar. Sildin gav nógvi lönandi arbeiði, og hetta gav eisini nógvan mat heima. Sildin varð bæði stókt og kókað. Vit saltaðu eisini sild til okkum sjálvs, og høvdu altíð ein kagga standandi.

Absalon keypti altíð

Framhald á næstu síðu

tað, sum var veitt, og tað uttan mun til, um hann kundi brúka tað ella ikki!

Einaferð var ein bátur av Toftum afturkomin av útróðri við líni við eini rúgvu av spraggum, tungu, reyðsprøku og øðrum flatfiski. Absalon keypti, og tað lá á gólvinum í pakkhúsinum. Men hann hevði ongan keypara, og eingin skoytti um hetta. Einaferð sigur Absalon við pápa, um hann ikki skoytti um nakað av hesum fiskinum, sum var farin at spillast. Pápi segði takk, og hann tók alt heim við sær, og vit fóru at vaska og reinsa og heingja upp. Eg gloymi ikki, hvussu væl hetta egnaði seg til ræstan fisk. Á, sum eg minnst hvussu væl tað smakkaði. Fiskurin datt bara sundur, tá vit ótu hann. Eg frætti seinni bæði í Frederikshavn og Skagen, at har hava teir etið nógv av røstum og turrum flatfiski, sum verður hongt upp.

Mamma gjørdi blóðpannukøku uttan blóð. Mamma dugdi so sera væl at matgera. Hon kundi finna upp á mitt um summaríð at gera blóðpylsu. Men blóð hevði hon einki. Hon koyrdi bara soya í hendan greytin, so fekk tað rætta litin. So á pannuna, tálóg varð koyrd í, tá gjørdist hetta til blóðpannukøku. Tað gjørdist ein finur døgurði. Mamma dæmdi ikki at brúka blóð, tí hon var ein íðin adventistur. Hetta kemur av okkara familju av Viðareidi. Mamma hevði tvær systur giftar á Viðareidi, og her høvdu adventistarnir fingið fótafesti. Her var jú eisini adventistaskipið, sum fiskaði sunnudag og legði stilt leygardag.

Men ein húsmóður við nógvum børnum kundi hvørki leggja stilt leygardag ella sunnudag, so heima merktist hetta annars ikki so nógv.

Á skipasmiðjuna Aftaná konfirmationina í 1930 fór eg á skipasmiðjuna, har eg fór í læru. Tá tíðina eg var á skipasmiðjuni, varð einki nýtt skip bygt. Men teir høvdu bygt nógv frammanundan. Ikki minst varð bygt til Íslands undir fyrra krígunum. Teir bygdu soleiðis ein bát til Íslands, sum teir kallaðu "Drifan". Hann var nøkur og 20 tons. Hann var púra klárur undan 1. heimsbardaga, men tá fekk eingin olja, so hann kundi ikki sigla til Íslands. Hann stóð so bara har og bíðaði til kríggið var liðugt. Tá

Hetta er manning á "Normanner", og teir flestu av hesum var Sverri saman við í 1938. Menninir eru hesir:

1. Elieasar Gregersen, Strendur
 2. Erling Fredriksberg, Strendur
 3. Jens Pauli Davidsen, Tjørnuvík.
 4. Poul Johannes Jensen, Tjørnuvík.
 5. Hendrik Andreasen, Haldórvík.
 6. Jógvan Magnussen, Tjørnuvík
 7. Pól Poulsen, Skáli
 8. Hans Jacob Ellingsgaard, Eiði, seinni trúboðari
 9. Jákup Samuelsen, Vík.
- (vanliga nevndur Jákup í Nýggjustovu)

10. Jákup Høj, Strendur.
11. Hans Olsen, Oyrarbakki. (sonur Dánjal)
12. Max Hansen, Haldórvík
13. Dávur Emil Magnussen, Tjørnuvík.
14. Skiparin Rasmus Johansen av Strondum, vanliga kallaður Lassin.
15. Dánjal Olsen, Oyrarbakki. (vanliga nevndur Sandoyar Dánjal).

Myndin er frá Føroya Fornminnissavni.

komu teir eftir honum.

Eg sá einaferð tann bátin, tað var í 1939. Eg var á sildafiskari í Íslandi. Tá visti ein mær á bátin. Hetta var ein fittur og snøggur bátur. Tann, sum var meistari á skipasmiðjuni, kallaðist Ludvig Larsen Blåsvær. Pápi og hann vóru altíð so grúliga væl og teir arbeiddu so væl saman.

...og so til skips

Eg fór í 1937 við "Isabella" við Jóan Jakku sváginum, og vit fóru á Suðurlandið. Tá var eg 20 ára gamal, og eg hevði hug til at royna nakað nýtt. "Isabella" hevði maskinu, og tað mundu allar sluppir hava fingið tá. Maskinan var 35 hestar Tuxham og ljóðar hetta ikki av nógvum í dag. Hon var ringur siglari, men sjógott skip. Eg var eisini í Grønlandi við henni. Tað gekk illa at fiska hjá mær. Men í 1938 vildi eg ikki fara við aftur. Tá fór Jóan Jakku at føra skip hjá Absalon Jacobsen, nevniliga "Columbus". Olivur Thomsen, ættadur úr Gil í Norðragøtu, hevði ført "Columbus", men hann var farin til Kjølbro tá at føra "Harald". Tað var eingin fiskur á Suðurlandinum tey árin. Sluppirnir lógu um 150 skippund fyrir allan

suðurlandstúrin og avrokningarnar vóru hareftir.

Í 1938 kemur "Normanner" á beding, og Lassin á Strondum var skipari. So spyrji eg Lassa, sum eg kendi væl, um eg kundi sleppa við til Grønlands. Jú, hann hevði akkurát fingið avboð frá einum manni, sum var vorðin sjúkur. So tað var gaman í, og hann bað meg koma umborð beinanvegin at síggja, hvørja koyggju

eg skuldi hava. Eg legði eina madrassu í, og tá teir fóru, var eg við. Har dæmdi mær óalmindiliga væl. Her var felagsfiskari, mótvegis sjálvdrátti. Allir fingur tiskil sama fiskipart. Tað lá sera væl fyrir hjá mær at fiska á báti, meðan tað ikki lá so væl fyrir at fiska á skipi. Vit høvdu einar tveir ódnardagar, tá vit máttu standa við lúningina, tí vit sluppu ikki út við bátunum vegna veður. At standa har saman við

rokmonnunum hjá Lassa var ikki bert sum at siga tað. Eg má siga, at eg skammaði meg, so nógv fiskaðu teir. Men tá eg kom í bátin gekst sera væl at fiska.

Tá einu ferðina havi eg drigið skutin so smekfullan. So eg sat á stokkinum mótsattu megin og filaði. Tað var bæði flotfiskur og botnfiskur. For-

maðurin á bátinum var skálamaður. So einaferð skuldu vit lensa at borði. Hann var farin at ruska veðrið, og vit høvdu ein heilt fullan bát. So sigur Pól við meg: "Tú, Sverri, tú verður noyddur at blaka nakað av fiskinum fram, tí báturin verður so ringur at stýra". Hann var so tungur av øllum fiskinum. Eg segði, at tað skal ikki ein stertur fram um motorin!

Sum eg væntaði kom Lassin at taka ímóti endanum, og tók hann til sum vanligt: "Tú er bara óførur Sverri". Men tað skal nú sigast, at eg var bæði yngri og tiskil kvikari enn hinir báðir. Men teir høvdu eisini verið raskir menn allar teirra dagar.

Hetta var eitt gott ár, og tá var fiskaprísurin farin nakað upp, og fekk eg einar 850 kr. fyrir grønlandstúrin í 1938. Tað var óføra nógv tá.

Á sild

Um jóltíðir, tá komu boð frá Lassen, har hann biður meg koma við aftur á Suðurlandið, t.v.s. í 1939. Eg játtaði, at eg skuldi koma við, men hvat hendi? Tá skipið fór avstað í februar, tá hevði eg ligið við sponsku sjúku og var enn ússaligur. Eg kundi ikki fara. Sum frá leið kom eg fyrir meg aftur. "Normanner" var ikki afturkomin, og tað var komið út í mai mánað. Og eg hugsaði, at Lassin hann er altíð mannaður. So eg visti ikki, hvat eg skuldi fara at gera. Men eg mátti fáa mær ein kjans, og eg fór upp til Íslands á silda veiðu við "Tvey Systkin", sum Absalon Jacobsen átti, og har Jóan Magnus har Niðri í Syðrugøtu var skipari. Men komin til Íslands fór eg umborð á eitt annað skip sum kallaðist "Guide Me" við Eyða Gøthe úr Norðragøtu sum skipara. Skipið lá í Íslandi, og manningin fór upp við "Tvey Systkin". Fiskað varð við nót og bátum, og avreitt varð til íslensk bræðingarvirki á Siglufjørðinum. Hetta kundi vera hart lív, tá tað gekk illa við sildini, og hon kavaði og einki kom í. Tá kundi vit kasta einar 20 ferðir út í eitt. Men tá man fekk nógv sild, var tað lættari. Tá skuldu vit niður í lastina. Vit máttu klæða okkum tætt og væl, og so við kvísl at fylla uppí málini, tá tað skuldi landast. Tað er ikki líka sum nú á døgum, nú sildin verður pumpað upp. Eg var eini 2 ár á sild.

Eg var akkurát farin, tá kemur boð frá Lassen at koma við til Grønland. Eg var so harmur um, at eg hevði ikki sóknast meira um hetta her. Men tá fekk Lassen at vita, at eg var farin til Ísland. Mær dæmdi so óalmindiliga væl Lassen. O, den deiligi skipari, vit vóru so sera væl báðir. Men líka mikið. Hetta gjørdist eitt sera gott ár hjá "Normanner". Men eg gjørdi tað lort. Hetta var ringasta sildaárið, sum hevði verið.

Og eg rokni við, at teir hava so fingið minst einar kr. 1.000 fyrir grønlandstúrin í 1939 við "Normanner", og var hetta heilt nógv tá í tíðini.

Í seinna partinum greiðir Sverri frá siglingini undir krígunum. M.a. um tá teir vórðu bumbaðir við "Albert".

Absalon Jacobsen var tann stóri vinnulívsmáðurin á Skála, tá Sverri minnst. Hann keypti fisk, men tað var ikki altíð, at hann fekk hann seldan víðari.

Jólini í Ivigtut:

86 ára gomul jólasøga – 40 ár seinkað

Nógv av tí tilfari, vit hava í blaðnum, hevur ein heldur sjáldsaman uppruna. Hetta er eisini galdandi fyri hesa jólasøguna úr Ivigtut í Grønlandi, sum vit hava í blaðnum í dag. Søguna og handritið við myndum hava vit fingið frá Dorte Weiss í Eskebjerg í Vestursælandi. Tað var hon, sum hjálpti okkum at finna fram til handritið av áhugaverdu frásøgnini hjá Onnu Evenesen, dóttir A.C. Lützen, sum vit endurprentaðu fyri einum tveimum árum síðani. Hon útvegaði okkum munandi tilfar afturat, sum gjørdi frásøgnina eyka viðkomandi, og vit hava framvegis samband okkara millum.

Pápi Dorte var Lindskov-Hansen. Hann var blaðmaður og skrivaði eisini ferðafrásøgn úr Føroyum.

Í 1966 fær hann hesa jólasøguna frá eini kvinnu, Thyra Larsson, sum hevði verið í Ivigtut í árunum 1918-28 – meira enn 40 ár frammanundan. Men Lindskov Hansen doyri í 1968 og gjørdi ongantíð meira við málið. Hetta harmar dóttirina, og hon heldur, at Thyra hevur roknað við, at søgan fór at verða brúkt. Hóast hendan konan allarhelst er deyð fyri langari tíð síðani, vil tað lætta um hjá Dorte, at søgan kemur

"Heimagjørt" jólatræ.

fram, sjálvt um hon er nærur 40 ára seinkað!

Hetta vilja vit fegin gera, og hetta kann í hvussu er roknað sum ein frásøgn um eini øðrvísi jól.

Ivigtut og kryolit
Ivigtut liggur í Suðurgrønlandi og hevur eina heilt serliga søgu, sum er bundin at kryolit. Tað var í 1779, at europearar funnu kryolit við Ivigtut. Kryolit fær navn eftir griska orðinum fyri ísstein vegna sína útsjónd.

Í 1854 varð byrjað at útvinna "kryolit" her, og hetta var byrjanin til eina ídnaðarkollvelting í Grønlandi. Kryolit er eitt serligt evni, sum m.a. verður nýtt til framleiðslu av

flogfórum og vápnum. Hetta var annars ikki minsta orsøkin til, at USA vildi tryggja sær Grønland undir krígunum. Harvið kundu teir fáa fatur á hesum evni, samstundis sum týskarar vórðu forðaðir í at fáa nyttu úr tí.

Upprunaliga lá kryolitt í Grønlandi so at siga bert oman á jørðini, hetta er eitt eindømi og helst einasta stað í heiminum at tað er so. Hetta gjørdi tað eisini sera lætt at útvinna.

Í 1854 fer fyrsta lastin av kryolit, 53 tunnur til Danmarkar. Í 1856 koma fyrstu dansku arbeidararnir til Ivigtut, og tá kemur framleiðslan upp á 100 t. Í 1862 er manningin komin uppá 100 mans.

Í 1920 byrjar ein rættlig gullöld vegna tann stóra eftirspurningin eftir aluminium og ta framkomnu framleiðslutækna. Tá kom framleiðslan upp í 50.000 tons um árið.

Í árunum 1924-26 var ein seinni væl kendur lækni í Føroyum í Ivigtut. Hetta var Arthur Waag, sum gjørdist lækni suðuri í Vági, og sum var við til at staðfesta nátsjúkuna í seinnu helvt av 1930-unum. Hann og konan fingi í 1925 sonin Leif Ujarak, sum er fyrsti dani, ið varð føddur í Ivigtut.

Arthur Waag átti 3 synir. Leif Ujarak, Ulf og Flemming. Arthur Waag var aftur í Føroyum í sekstíárunum og avloysti sum

kommunulækni á Sandi. Sonur hansara Ulf arbeidði eitt skifti sum lækni á med. deild á landssjúkrahúsinum og Leif vitjaði eisini aftur í Føroyum fleiri ferðir.

Kriggið spældi kortini ikki heilt friðarliga av. Í 1943 varð eitt amerikanskt skip "Dorchester" torpederað á veg til Ivigtut av týskarum. Nærum 800 mans doyðu, av hesum vóru 13 danir.

Hetta árið er framleiðslan av kryolit komin upp á 80.000 tons.

Í 1962 fer kryolittið at ganga undan, og í 1987 verður minan afturlatin,

og í ár 2000 fara seinastu grønlandsgarnir úr bygdini.

Í meira enn 100 ár komu øll møgulig fólkasløg higar, eisini ævintýrarar í jagstran eftir ríkiðomi.

Men framvegis sæst tó, at lív hevur verið her. M.a. er ein kirkjugarður, har um 100 fólk eru jarðað. Í 1920 vórðu tey deyðu tó flutt til Danmarkar og vórðu jarðað har.

Tað var í hesum umhvørvi, at henda jólasøgan fer fram. Her vóru so at siga bert menn og høvdu teir einki samband við síni kærur heima í Danmark allan veturin.

Her varð jólaveitslan hildin.

Juletræ i Ivigtut:

Verdens mærkeligste julefest

Træet var en rundstok. Der boedes huller i. Og i disse blev der stukket enebærgrene. Så blev træet gjort fast i loftet i forsamlingshuset. Aftenen før lillejuleaften vandrede vi funktionærer: En læge, en driftsbestyrer, en ingeniør, en maskinmester og undertegnede (der var gift med mesteren) af sted. Flere var vi ikke i den ende af byen. Jeg var husmor i messen og var det år den eneste kvinde. Alle mændene var ugifte. Der var 60 arbejdere i den anden ende af byen. Og det var for disse vi pyntede juletræ. Med sidste skib kom to store kasser fra Kryolitselskabet. En med al Julens glimmerstads og lys. I den anden var der gaver til alle arbejderne. Efter veludført arbejde mødtes vi med arbejderne lillejuleaften. Alle vadede vi i sne-

driver, ofte til hofterne, vi var bevæbnede med lomelygter. Resten af lyset sørgede nordlyset og stjernerne for.

Under juletræet stod der i grupper øl og spiritus. Der blev trukket lod om gevinsterne. Der kunne være fire bajere og en flaske spiritus. Men der var også større, den største var på seks flasker spiritus foruden øllet. Utallige var de tilbud den heldige vinder fik om hjælp til at bære gevinsten hjem. Spiritus og bajersk øl måtte arbejderne ikke tage op selv (fra Danmark).

Så tændtes lysene. Bordene ved væggene var dækket til kaffe og kager og julekna. Gavebordet og tombolaen var i orden ved endevæggen. Gevinst gratis hver gang, der var tænkt på alle. Klokker syv stod vi 5-6 stykker op-

stillede lige uden for døren for at tage imod gæsterne.

Og nu blev der en trampen og stampen og skoskiftet ude i gangen. Så en militærisk banken på døren og ind trådte alle treds mand i gåsegang – gav hånd og ønskede glædelig jul. Eller "tak i lige måde" som det bedst kunne falde.

Alle var nybarberede, og nykæmmede og i stadsen. De gamle der havde oplevet jul i Ivigtut før var i blå holmens og hvid lærredjakke, alle i vest og med urkæde over maven samt klipfisk (papirflip) og et fint slips. På fødderne, sutsko eller kamikker. De nye havde deres landgangstøj og fine sko på. Gramofonen kom i gang, vi tog hinanden i hånden, 65 mand og én pige. Og hvor de dog kunne synge. Julesalmerne og "højt fra

træets grønne top". Mågen stille tåre løb ned af en vejrbidt kind. Der tænkes jo på dem derhjemme. Dem kunne de ikke høre fra før april tidligst.

Så kom kokken med kaffen, lysene brændte ned. Og så begyndte lottoet, først den attråede fod. (De attråede gaver under Juletræet). Hvem vandt mest og skulle fejre jul med en god kæfert. Der var jo tid til at blive ædru på 3 fridage. Så blev træet plyndret og båret ud i sneen. Gaverne deltes ud. Og dansen begyndte. Der blev straks fra højeste sted sagt: Der er kun seks danse til vor dame. Også benævnet "tanten" blandt folkene indbyrdes. Men hvor der blev danset både ret og især avetom, "forkert om" som vi siger i bysprog. Det var et krobald. Der kan Otto Leisner

Ein kaldur snapsur.

ikke stille noget op imod. Kl. 21 kom Punchen og Cigarerne. Og så kunde arrangørerne sige: "God nat og god fortsætning". Juleaften fejrede vi (funktionærer) i messen inde hos os, efter en middagspause. Der skulle jo læses julepost og pakkes gaver ud hjemmefra. Posten var kommet med skib i november med udskrift: Må først åbnes juleaften. Ja, sådan var det i tranlampernes tid. Så kom pe-

troleum og 7 år efter elektricitet og den første radiostation på Grønland. Vi havde også lokaltelefoner i Ivigtut. Der var tennisbane og skydebaner. Ja, endog et badeværelse ved maskinbygningen forbeholdt funktionærer og gæster. Det var 1919. Hvis det kan more nogen så er det i alle fald nyt fra en svunden tid.

Charlottenlund i 1966
Thyra Larsson

Salemon (Salli) Johannesen:

Var í sama illveðrinum sum Blithesome

Ein av fyrstu skipsfeløgnum hjá formanninum í fiskimannafelagnum var Salli Johannesen av Hellunum. Salli er nú 91 ára gamal og framvegis sera skilagóður. Hann greiðir her frá einum parti av sínum sjólívi, har

hann ein stóran part hevur verið kokkur. Tað mest áhugaverda í lýtuni er, at hann var við "Sigurfarinum" og upplivdi tað illveðrið, sum var, tá ið "Blithesome" gekk burtur og manningin varð bjargað.

Fyrst skal sigast, at Hellurnar eru bygdar í 1849, tá fyrstu niðursetufólkini komu higar. Fólkatalið gjørdist tó ikki tað stóra. Tað kom upp á 85 fólk í 1935, og nú liggur tað um 30. Helena Samuelsen greiðir so væl frá bygdini í bók síni Hellurnar, og her greiðir hon gjølla frá teimum 9 húsunum og ættunum á Hellunum. Í bygdini hevur verið heilt fitt av virksemini til tíðir. Stundum hevur tað verið útróður og fiskarbeiði og stundum sild og arbeiði av henni.

Salli er føddur í 1914. Hann hevur eisini upplivað ringar tíðir, har tað stóð á hjá teimum sum hjá so nógvum øðrum húskjum í hesum tíðum. Og so hevur hann eisini upplivað tíðir, tá tað hevur verið víðrák.

Og hann greiðir frá: Mamman úr Íslandi Vit vóru 4 systkin. John Sigurd, Svava, Jóhannes og eg. Pápi mín Magnus (1872-1955) legðist longu uppi í 1930. Annars var mamma, Sigurbjörg, íslendsk. Tað búðu tvær íslenskar konur á Hellunum, og vóru hetta mamma og kona pápabeiggja mín Tummas, Eirika. Teir høvdu funnið sær konu í Íslandi, tá teir róðu út á Bakka-firði, sum nógvir færoyingar gjørdur. Omma úr Íslandi, Solveig, flutti annars við mammu til Færoyar, og her doyði hon eisini og varð jarðað í Fugla-firði. Eg havi tískil nógv ætt í Íslandi, sum eg eisini havi havt samband við.

Tá pápi legðist uppi, máttu vit børnini sjálvi syrgja fyri húsinum, so tað bleiv ikki tann stóra inntøkan tá í tíðini.

Til skips 15 ára gamal Sum flest aðrir menn fór eg sum 15 ára gamal til skips. Fyrsti túrur var við "Múlin".

Tann, sum átti hetta skip, var Pól Olsen, Funning Pól, sum var keypmaður í Vestmanna, og sum uppkallaði skipið eftir Funningsmúlan.

Tað var í 1930. Vit fóru yvir á Eysturlandið. Hetta var fyrsti túrur, sum henda sluppin hevði motor, men sum aðrir motorar tá í tíðini var hann lítill. Skipari var Pól Magnus úr

Foreldrini hjá Salla Magnus og Sigurbjörg saman við børnunum. F.v. Salli, Johnsigurd, Svava og Jóhannes

Útistovu í Leirvík. Hann var annars abbasonur tann kenda útróðarmannin Jóan Karl av Skála, sum er umrøddur í síðstu útgávu av Kvørn. Hetta var ikki ein heilt vanligur túrur, tí undir túrinum fór skipið fallitt. Tá var ikki sama trygd sum nú á døgum, so inntøkan hendan túrin gjørdist eingin. Tað var ikki nógv at keypa fyri, tá ein kom aftur. Men hetta var sjálvsagt ringast fyri familjumenninar.

Men tíðir broytast, og tá eg bleiv eldri kundi eg aftur forvinna pening. Men tað var ikki bara at siga tað at vera til skips

og vera á sjónum, har tað kundi vera sera buldrasligt.

Eg var eisini við deyðsiglarum árin aftaná, inn til tey flestu skip høvdu fingið motor mitt í 30-unum.

Tey skip, sum eg annars sigldi við fram til 1934, vóru hesi: "Pilot" úr Fugla-firði. Reiðari var Sámál Peter Petersen, og Óli Andreas Christiansen við Gjógv var skipari. "William Martin", við Jørgen Højgaard sum skipara, og so var eg við "H M Stanley" úr Vági og "Energy" av Tvøroyri.

Illveðrið í 1935 hjá "Blithesome" Men í 1934-35 var eg við "Sigurfarinum" hjá Segl-húsinum í Klaksvík.

Heimtúrurin í 1935 gjørdist minniligur. Vit fóru fleiri skip, sum fóru inn í Færoyingahavnini, har vit gjørdur klárt at fara heim. Har lá eisini "Blithesome" klár at fara heim. Tað var gott veður, tá vit fóru úr Færoyingahavnini. Vit sigldu so eystureftir. Tá vit komu eystur um Julianehåbsvíkina komu vit í ísbrúnna, og vit sóu ongan veg at sleppa út aftur. Barometrið stóð í botni. Vit hildu gott út-

kikk eftir, um møguleiki var at sleppa út onkursvegna. Til endans sóu vit eitt glopp, har vit kundu sleppa ígjøgnum. Tá vit komu útum, var veðrið longu blivið ringt. Fyri ikki at enda inni í ísinum aftur, royndu vit at sleppa so langt út frá brúnni, sum vit kundu. Hvussu langt vit komu út, veit eg ikki. Men nakað mundu vit vera komnir útum, tí klokkan 18.30 fingur vit ein stóran sjógv, har skipið legðist á liðina, og lastin skjeytst. So tað var ringur hýrur umborð. Tað var ikki so nógvur fiskur í lastini, men nógv salt var eftir, og var tað farið í annað borðið. Vit fóru so nakrir aftur í lastina at lempa. Tá vit komu fram aftur í lugarið, lógu fleiri mans á knæ í bøn til Gud. So nógv gekk á teir.

Har var ikki nógv at gera. Men vit gjørdur tað, sum vit kundu. Fyri at kyrra sjógvinn tóku vit bummullina úr redningsvestunum og koyrdur olju í. Tá tað var liðugt, koyrdur vit eisini olju í klæðini og koyrdur út fyri bógvinn. Hetta vísti seg at hjálpa. Tað er kent, at olja hevur tann eiginleika, at hon kann kyrra sjógv.

Skipið fekk ongan sjógv aftur, og tað rættaði seg eisini væl upp aftur. Vit fóru fleiri skip sum fylgdust. Eg minnst tó bara "Carlton" og "Blithesome".

Allar sluppinar høvdu trupulleikar av veðrinum, og tað var eisini ódn. Tað má sigast at vera eitt roysningsbragd, at teir á "Coraliiu" bjargaðu manningini á "Blithesome" undir hesum umstøðum. Skipari hendan túrin á "Sigurfarinum" var Jógvan hjá Jóa í Klaksvík, sum tá eisini átti í skipinum, meðan Petur á Fløtti í Oyndarfirði var flaggskipari.

Jacob Andreas legði stilt uppundir illveðrið Í árunum 1937, 1938 og 1939 var eg við "Godthaab" hjá Mortensen á Tvøroyri. Skipari var Jacob Andreas Poulsen, í Mýruni, í Syðrugøtu. Í 1938 var hetta tiltikna illveðrið á Suðurlandinum, tá "Fossanes" fór við allari manningini, og er hetta umrøtt fyrr her í blaðnum í samrøðuni, vit høvdu við Malmberg Simonsen.

Vit fóru á veg til Íslands tá. Á vegnum lögdu vit stilt vestanfyrir Mykines, hóast veðrið ikki var serliga ringt. Men barometrið var metlægt, og Jákup Andreas man hava ánað okkurt, og hetta bjargaði okkum í hvussu er frá at koma júst í hetta illveðrið. Ja, Jákup Andreas var skilamaður.

Vit fóru eisini saknaðir, og einaferð kemur eitt íslenskt verjuskip fram á okkum, og tað kundi boða frá, at her stóð væl til. Men vit koma so til Íslands og senda telegramm heim. Men vit fóru beinleiðis heim aftur. Veðrið var framvegis so vánaligt, og sjógvurin so ljótur, at her var einki at gera. Komnir heim verður staðfest, at róiðrið hevur fingið skaða. So her var hepnir í óhepnir.

Sigldi undir krígnum So gongur tíðin, og síðan kom kríggið. Í 1940 var eg við "Brimnes", sum Hellu Meinhard í Norðragøtu førði.

Uttan at vita av minubeltinum, sum bretar høvdu lagt, sigldu vit beint í tað á veg úr Íslandi til Tvøroyrar. Vit sóðu, at tað var morsað til okkara av einum herskipi, men vit skiltu ikki ørindini. Men hetta spældi kortini væl av.

Eg sigldi tað mesta av

Skúlabørn á Hellunum í 1927. Aftasta rað f.v.: Elisabeth á Rætt, Simona, Hansina, lærarinnan Súsanna Laksá, Jónina, Lovisa, Alvilda. Miðraðið: Thurid, Dora, Ingrid, Ragnhild, Helena á Rætt. Fremst: Alfred, Hans, Jens Edvard, Hans Jacob og Salomon.

tíðini undir krígunum við "Forsøk", sum var ein av teimum norsku bátunum, sum rýmdu undan týskarum undir krígunum. Manningin var helvt um helvt norsk og føroysk. Vit fiskaðu undir Føroyum og sigldu síðan niður við fiskinum. Tað gav tó ikki tað stóra av sær. Skiparin var norðmaður og var ikki so væl kendur undir Føroyum. Men onkustaðni mátti ein royna at fáa nøkur oyru.

Í 1945 fór eg við "Norðstjørnuni" at fiska. Skipari var Thorvald Andreassen av Oyrabakka. Vit sigldu til Aberdeen við fiskinum. Vit komu til Aberdeen dagin eftir friðardagin 8. mai. Tá vit skuldu fara at landa, fingur vit at vita, at teir ikki vildu keypa fiskin. Tað var framvegis slíkur rómur á fólki um, at bardagin var av, at alt arbeði lá stilt. Meiningin var so at sigla til Grimsby við fiskinum, men tá vit skuldu loysa frá kei, kom ein maður og segði, at vit kundu selja har kortini, og vit fingur ein góðan túr.

Tað er ikki so nógv at skriva um sjálv krígsárin. Vit komu ongantíð fyrri nakran stórvægis vanda í hesum vandatíðum, og er øll grund fyrri takksemi um hetta.

Skiparin vildi hava meg við aftur "Norðstjørnuni", tá teir seinni fóru á sildaveiðu undir Íslandi. Men reiðariíð ásetti, at ein maður við tungum húsarhaldi skuldi fara við fyrri meg. So máttu vit yngru og leysu víkja. Hetta var eisini ein partur av "almanapolitikkinum" tá.

Aftaná var eg við "Fugloynni" í fyra ár, eins og eg var við "Esther" og "Knørri". Í 1951 var eg við "Sólbrún", sum var ein slupp, sum hoyrði heima í Oyndarfirði. Hetta var fyrstu ferð, eg var kokkur. Ikki

Hendan myndin er frá samkomuni hjá manningini á "Kongshavn" í fjør. Her prátar Salli við sín gamla kokkadrang Egin.

hevði eg nakran serligan førleika tá.

Motorpassarin, Meinhard Emil Joensen, lærði meg at baka breið, og sum frá leið gekk bara væl við kokkarinum, og eg kom at sigla 25 ár sum kokkur.

Til skips við Gøtumonnum

Fyrra partin í 50-unum var eg fleiri ár við "Bernaise" hjá Pidda í Fuglafirði. Skipari var Anthon á Strøndum. Eg var við, tá Anthon segði tey minnligu orðini: "Tað er nógv fyrri ar fara heim við fullum skipi í rokfishari".

Í 1958 fór eg við gøtupluppini "Báran" við snellu til Íslands. Hetta var eitt av teimum fyrstu árunum at roynt varð við snellu, og hetta var eisini móti endanum á tíðini við sjálvdrátti. Hellu-Meinhard var skipari. Tað gekk hampuligt, og vit fingur 250 skippund eftir tveimum mánaðum. Hetta var annars fyrsti túrur til skips hjá formanninum í fiskimannafelagnum, og hevur hann skrivað um

túrin í FF-blaðnum.

Seinni sigldi eg onkran túr á sild við "Báruni" sum kokkur. Her vóru eingir hentleikar uttan ein kol-komfýrur. Kolið mátti lempast upp úr kolkjallar-anum undir dúrkinum. Alt "sanitet" var ein spann!

Í 1960-unum var eg 9 ár, harav 8 ár sum kokkur, við "Kongshavn" á bátaveiðu undir Grønlandi við Jacob Højgaard sum skipara. Tað er greitt sera væl frá hesum lívinum í bókini hjá Magnus Dam Jacobsen: "Í Grønlandi við Kongshavn".

Tað var sera hugaligt at kunna hitta gamlar skipsfelagar aftur á teirri samkomu, sum vit høvdu fyrri tveimum árum síðani, og sum eisini frásøgn var um í FF-blaðnum.

Illveðurstúrur við "Marité"

Í 1967 var eg við "Marité", sum fiskaði við bátum undir Grønlandi. Tað lá væl fyrri at fáa fisk, og tann 4. oktober fóru vit heim við fullum skipi. Men tveir dagar seinni komu vit í illveður og máttu

andøva.

Í lýsingini 6. oktober fingur vit ein rangan sjógv, sum skolaði annan maskinbátin av dekkinum fyrri borð.

Tað var av ringasta veðri, og tá tað gjørdist ljóst hendan morgunin, var neyðugt at fara fram á dekkið, tí hin maskinbáturin hevði slitið seg leysan og slongdist aftur og fram á dekkinum. Tað kundi vera vandi fyrri, at hann breyt lúkukarmin, og at lúkan fór niður ígjøgnum. Tá hevði kunnad verið rættuliga galið. Skiparin Edmund Hansen mátti fara út gjøgnum ein av rútunum á stýrihúsinum at fáa skorað nøkur gomul bildekk millum bátin og lúkukarmin. Men báturin máttu fáast fyrri borð, áðrenn hann gjørdi óbøtandi skaða. Hann fekst ikki til sjós í heilum líki. Tí máttu menn fara á dekkið at sora bátin so mikið, at rovini fingust fyrri borð, og hetta eydnadist eisini.

Skipið hevði annars eisini fingið leka á hekkuni, sum eingin visti um uttan skiparin og maskinmenninir. Maskinrúmið varð avstongt, og bert skiparin hevði samband við hesar báðar, ið stríddust fyrri lívinum við lensipumpum at halda balans við sjógvin, sum rann inn í skipið.

Fyrri at sleppa burtur úr illveðrinum fór vit at lensa og sigldu undan vindinum við fullari maskinmegi. Aftaná 16 tímar var sloppið, og veðrið gjørdist gott. So komið varð á Miðvág í øllum góðum 13. oktober. Fiskurin vigaði 201 t. og parturin var kr. 15.000, og var hetta hildið at vera sera gott tá.

Ein av manningini hendan túrin var Ove Joensen, okkara sjóhetja úr Nólsoy. Vit vóru eitt sindur í ætt, og mær dæmdi hann sera væl.

Hendan myndin er tikin í 1934, tá Salli, th. var við "Sigurfarinum". Maðurin tv. er Elinbert úr Fugloy.

Hann var raskur og fittur at vera saman við. Men eitt sindur spesiellur var hann.

Erling Poulsen hevur annars greitt nærri frá hesum túri í bók síni "Marité".

Fylti 60 ár

á Kappanum
Síðan fór eg at sigla við frystiskipinum "Svanur" hjá Skipafelagnum. Vit sigldu nakrar túrar við laks frá Grønlandi til Gloucester í Amerika. Ein túr fóru vit til Grikkalands við saltfiski. Vit komu inn í ein bý í Grikkalandi, har tað var myrkalagt. Hetta var tí, at tað var við at bresta kríggj á millum stríðandi partarnar á Kypern, grikkar og turkar. Teir vóru bangnir fyrri, at hesin býur skuldi vera bumbaður. Vit lógu við keiina, men vit tordu ikki at fara í land.

Vit fóru so til ein annan bý. Har var betur, og vit landaðu har. Tá vit vóru lidnir, skuldu vit til Kypern eftir vindrúum, men vegna spentu støðuna fóru vit ikki.

Síðan fóru vit aftur til Grønlands.

Eg sigldi til eg var 62 ár,

og tá eg fylti 60 rundaðu vit kappan, sum eg annars havi verið við til at sigla framvið nógv ferðir.

Nógv at takka Gudi fyrri

Eg eri gott 91 ára gamal. Gjøgnum øll árin á sjónum, hevur ein upplivað nógv ymiskt, bæði ringt og gott. Man minnst allar, sum fórust undir krígunum. Hetta situr enn fast í minninum, hvussu trist hetta var. Vit, sum komu frá tí við lívinum, hava nógv at takka Gudi fyrri, at hann var við okkum á ferðini. Tá ein er komin so langt upp í árin, so veit man, hvat klokkan er. Hon man nærkast tólv.

Tá eg nú lítið aftur á tíðina – bæði á sjógv og landið, kann eg bert ásanna, at vit hava óendaliga nógv at takka Gudi fyrri her í lívinum. Tí uttan Guds hjálp høvdu vit ikki klára tað. Hjá honum er bjargingin at fáa.

Eg eri nú á Vesturstovu í Fuglafirði, har eg havi tað gott.

Vit takka Salla fyrri hesa frásøgn, sum er enn eitt klípi í søgu fiskimanna.

Salli í garðinum hjá sær heima á Hellunum.

**Søkt verður eftir
bakaralærlingi**

Ahuga kunnu ringja á tlf. 444388

Bakstur
ið øllum dæmar

Olov og Ingvar Ánstad staddir í einum akfarssavni í Malmköping, í miðjuni unnustan hjá Ingvari, Siv Berglund.

Føroyamyndirnar hjá Ingvar Ánstad, 3. partur:

Ingvar Ánstad endaði í grindadrápi í Vestmanna!

Í januar í ár prentaðu vit myndir, sum Ingvar, sonur Olov Ánstad tók tá hann var á sildaveiðu við "Sildrekanum" hjá Júst í Túni. Hesaferð prenta vit myndir, sum Ingvar tók av einum grindadrápi í Vestmanna, í 1964.

Heri Simonsen

Seinnu helvt av juli, og fyrru helvt av august í 1964 var tann tá bert 16 ára gamli Ingvar Ánstad ein minnisverdan túr í Føroyum. Í januar í ár høvdu vit m.a. frásøgn við fleiri framúrskarandi myndum, sum Ingvar hevur tik-

ið av sildafiskiskapi umborð á "Sildrekanum". Fiskiskapur og føroyska náttúran eru í sær sjálvum stórar upplivingar fyri útlendingar. Men størsta upplivingin fall Ingvari í lut seinasta dagin á hansara Føroyaferð í 1964. Hann var komin til Vestmanna, tí hann skuldi fara við einum trolara, sum skuldi til Esbjerg, og higan skuldi Ingvar so ferðast heim til Svøríkis. Ingvar minnst ikki navnið á trolaranum, tað fáa vit kanska uppsparað seinni? Tá mest sum er klárt at sigla verður rópt "grinda-boð" í Vestmanna. Ovur-spenti 16 ára gamli Ingvar finnur myndatólið fram, og fylgir drápinum frá byrjan til enda. Tá vit síggja hesar 41 ára gomlu myndirnar, kunnu vit skjótt staðfesta, at dráps-hátturin er nógv broyttur hesi 41 árin. Á hesum

myndunum sæst eisini hvussu nógv vestmenn-ingar, og aðrir góðir menn hava lagt fyrri henda august-dagin í 1964. Men hetta var í tíðini tá eingin kendi hvørki "Greenpeace" ella Paul Watson. Tá vóru heldur ikki so mong fremmand ferðafólk í Føroyum, sum klagðu um, ella mótmælti grindadrápi. Fyri 16 ára gamla Ingvar var henda upplivingin í Vestmanna, krún-an á verkinum. Vit hava valt 13 myndir út frá hesum drápinum í Vestmanna. Eldri og tilkomnir vestmenningar, sum kenna mennirnar á myndunum aftur, eru vælkomnir at venda sær til FF-blaðið, og eyðmerkja myndirnar. So kunnu vit prenta hesar myndirnar aftur í komandi bløðum, navngivnar!

Viðvíkjandi at halda frið millum jóla og nýggjárs

Fiskimannafelagið hevur sent fylgandi bræv til fiskimálaráðið.

Felagsstjórnin í FF hevur samtykt at heita á fiskimálaráðið um at nýta sínar heimildir til at tryggja fiskimonnum, at teir kunnu halda frí millum jóla og nýggjárs.

Tað er jú soleiðis, at skipini eru í driftini alt árið. Inntil fyrri nøkrum árum síðani var tað vanligt hjá nógvum skipum at royna at halda frí um jólahalguna, so menn í hvussu er vistu seg hava frí hesa vikuna fram til nýggjárs.

Men hetta er broytt nú, og tað er kanska hægst sjálvir jóladagarnir sum skipini liggja. Vit halda, at tað má kunna bera til at seta av seinastu vikuna av árinum til at halda frið, ikki minst tá vit vita, at kvotur og fiskidagar í flestu førum kunnu troystast allar hinar dagarnar í árinum.

Har heimildirnar ikki eru, eisini at fáa hesar til vega í teirri endurskoðan av lógini um vinnuligan fiskiskap, sum fer fram nú.

Upp- og afturlatingartíðir:
Mán - frí: kl. 8 - 12 & kl. 13 - 17
Leyg: kl. 9 - 12

Brenniovnar • Skorsteinar • Plátur undir brenniovn

Ynskir tú ein heitan vetur?

Forhandlari av RAIS

Hitaverk • Ventilatió • Sanitet • Plátuwerkstaður

PF BLIKSMÍÐJAN

Tel +298 455579 • Fax +298 457163 • 700 Klaksvík
T-postur: blikksm@post.olivant.fo

FF-Heiti 31 15 69

Gravsteinurin hjá Jógvani

– Ein lýsing av eini fiskimannalagnu

Hendan søgan byrjar fyrri okkara viðkomandi í 2001, tá Símun Johan Wolles á Eiði lat okkum ein stubba, sum kallaðist "Seinasti sangur hjá Jógvani!"

Frásøgan var er eftir Johan í Djónastovu á Eiði og var henda:

Tað var um várið um ta tíðina, teir plagdu at fara at rigga til at fara á Suðurlandið.

Vit vóru fleiri mans inni hjá Herman morbróðir. Herman var annars bátasmiður, og tað var hann, sum var lærumeistari hjá Jóhannes í Miklagarði, sum var fosturpápi og lærumeistari hjá Símun Johan. Sum so mangan, var nærum fullur bonkur í køkinum. Tá kom Jógvan Kallsoy niður av loftinum við eini mandolin. Jógvan stemmaði mandolinina og fór at syngja sangin: "Tú talar, tú talar um veður og vind, men í eini verð, sum í synd gongur blind, har tørvar at tala um Jesus". Serliga tók Johan ofta til versið, sum sigur: "Og minst til, at tungan, ið Harrin tær gav, hon einaferð skal leggja roknskap av, hvat hon hevur talað um Jesus". Eg minnst til, at lítið prát var eftir sangin, so stóra ávirkan hevði sangurin á okkum allar.

Jógvan visti ikki heldur enn vit, at hetta var hansara seinasti vitnisburður á Eiði. Hann fór til skips við "Ingrid". Hetta var í 1923. Í nógvári aldu ein dag á Suðurlandinum slitnaði

Jógvan Kallsoy.

mesanvantið, og mesanmasturin brotnaði. Jógvan fekk so álvarsligan skaða, at hann doyði. Jógvan var ein trúgvandi maður og hartil ein sera gløggur og vitandi unglingi. Hvi skuldi hann fara oman í le, tá ið vantíð var slitnað? Hvønn annan veg skuldi hon detta! Men á sjónum er so mangur tilburður farin fram, sum eingin kann forklára, segði Johan at enda. Jógvan var føddur 1899, og varð grivin í Vestmannaoyggjunum. So hann gjørdist bert knappliga 24 ára gamal.

99 ára gamla Ingibjörg Mørkøre:

Tað stóð í FF-blaðnum – í 1923

Hesin stubbi gav hugskotið at fara at vitja systir Jógvan, ta tá 99 ára gomlu Ingibjörg á ellisheiminum í Havn. Hon var næstýngst av teimum 6 systkjunum og var tann seinasta, sum livdi eftir tá. Hetta var eitt gott hugskot, tí Ingibjörg doyði stutt eftir.

Ingibjörg greiddi frá, at Jógvan var bara 2-3 ár eldri enn hon, so tað tók henni ikki minst dygt at missa beiggjan. Síðan fortaldi hon, at

beiggi hennara Johan skrivaði minningarorð um Jógvan. Spurd hvørjum blaði hesi mundu standa í, var hon kvik at svara: "Í FF-blaðnum"! Vit kundu tí leita hesi minningarorð fram aftur og prenta part av teimum aftur í FF-blaðnum nærum 80 ár seinni. Tey finnast á okkara heimasíðu blað nr. 255.

Ingibjörg greiddi frá um Jógvan, at hann var so sera evnagóður. Hann hevði júst verið á skiparskúla í Havn, og her fekk hann til próvtøkuna 63 stig av 63 møguligum. Hann var so næmur, at tá ein floks- og kamarsfelagi hjá honum las uppá, bað Jógvan hann lesa hart, meðan hann "slangaði" sær. Meira skuldi ikki til, og hann dugdi alt uttanat. Jógvan dugdi sum sagt eisini at "spæla uppá". Hetta hevði hann lært, meðan hann gekk á háskúla. Hann hevði um kvøldarnar gingið til tónleikaundirvísing hjá Bakar Hansen, sum var grundstúðulin fyri føroyskum tónleikalívi fyrst í hini øldini.

Jógvan var blivin forlovaður við havnargentuni Gugga, meðan hann gekk uppá skúla, og tey høvdu júst tikið ring uppá og stóðu fyrri at skulla giftast. Ingibjörg var stódd í Mikladali hjá systir síni Elisabeth, Betta, tá hon fekk deyðsboðini. Í Kalsoynni var tá bert telefon á Syðradali, so tey høvdu ringt hagar við boðunum, og so var onkur komin til gongu av Syðradali við hesum ringu boðunum.

Tey vóru seks systkin: Elisabeth, Jóhan, Jóhannes, Niels, Ingibjörg og Jógvan. Ein av teimum, sum er uppkallaður eftir Jógvani, er Jógvan K. Mørkøre, vanliga kallaður Jógvan í Løðuni.

Gugga giftist í 1931 vestur í Vágarnar við Joen Heina Joensen, bónda í Bø. Hann var 20 ár eldri enn hon. Tey fingi børnini Marjun, Jón, Helgi og Elinborg. Joen Heini var m.a. beiggi Emil Joensen, prest og Hjalmar Hátún, lærara, sum fleiri ferðir

Jógvan var við "Ingrid", sum longu fekk motor í 1904.

hefur verið umrøddur her í blaðnum, m.a. sum lærari í Svínø.

Gugga doyði bert 54 ára gomul í 1959. Alla sína tíð hevði hon samband við ættina hjá Jógvan, og serliga systirina Ingibjörg. Børnini hjá Guggu plagdu eisini at vera norðuri á Eiði og ferðast sum børn. Eftir at mamman var deyð, hildu børnini hjá Guggu sambandið við líka. Hetta sigur nakað um føroyskt trúfesti.

Trúskapur eftir deyðan

Til skjals er eitt bræv, sum Johan Kallsoy, beiggi Jógvan og seinni tingmaður fyrri Sjálvstýrisflokkin, skrivaði til Georg Gislason í Vestmannaoyggjum í 1923. Her skrivar Johan, at ættin ætlar at fáa sett ein gravstein á leiðið hjá Jógvan, og hann biður Georg um at røkja gravstaðið sum frægast. Fyri at lýsa Jógvan sendir Johan eisini umrødda FF-blaðið,

har hann skrivar um beiggja sín.

Gravsteinurin kom eisini upp. Men hann hevur so ikki havt nakran góðan á staðnum, og í 1972 kom hann at liggja undir øskuna av gosinum, sum tá var í Oyggjunum. Hann var so komin undan aftur, men sum frá leið gjørdist áskriftin ólesilig.

Unn í Bø er ommudóttir Elisabeth, Bettu, systir Jógvan. Hon er búsetandi í Íslandi og setti sær fyrri saman við ættini at finna grøvina hjá ommubeiggjanum í kirkjugarðinum í Vestmannaoyggjum. Grøvin var trupul at finna, men við hjálp á staðnum eydnaðist tað kortini. Steinurin varð tikin til Reykjavíkar, har hann varð reinsaður og skriftin gjørd av nýggjum. Nú stendur hann aftur á grøvinum sum eitt minni um ein av teimum mongu føroyingunum, sum lótu lív undir Íslandi.

Serstakur unglingi Sum tað longu er nevnt er eingin ivi um, at Jógvan hevur verið ein serstakur unglingi.

Hann var á háskúlanum í 1919, og til skjals er eitt bræv, sum hann hevur skrivað til systir sína Bettu, sum búði í Mikladali. Jógvan hevur eisini skrivað henni nógv onnur brøv, so skrivning hevur ligið væl fyrri. Í tí seinasta brævinum var eisini ein ábending um, at hann kanska ikki fór at gerast gamal.

Jógvan hevur ein vakra hondskrift, og skrivar nærum feilfrítt føroyskt í eini tíð, tá fólk flest skriva á donskum.

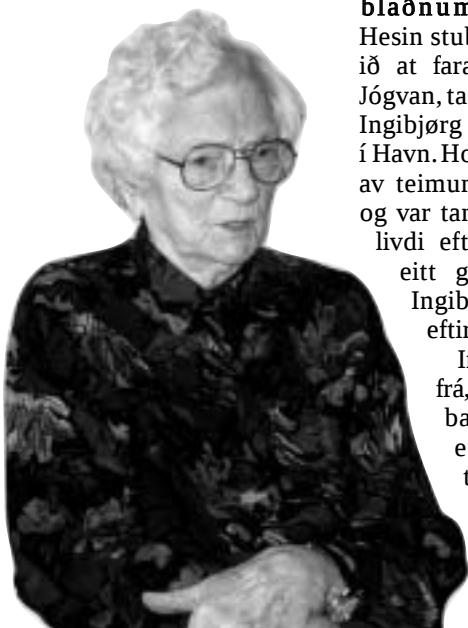
Á steinum stendur:

Her hvílir
JOEN KALLSOY

F. á Eiði Føroyum
22-6-1899 d. 24-4-1923
av óhappi umborð á "Ingrid".

Eg havi strítt
hitt góða stríðið,
fullgjort skeiðið
og varðveitt trúnná

2.TIM. 4.7

Ingibjörg, sum gjørdist 99 ár, hevði samband við gentuna hjá beiggja sínum og hennara ætt í nærum 80 ár.

Guggu saman við manninum Joen Heina.

Her skal endurgevast brot úr brævinum við smávegis rættingum:

Vit eru 23 næmingar á skúlanum. Vit eru tveir av Eiði, Jákup í Búrstovu og eg. Tað má sigast, at tað eru ógvuliga fáir unglingar av Eiði, sum hava verið á háskúlanum, og tað hevur hareftir verið vorðið. Tað hevur so at siga eingin har norðuri havt nakran ans fyri móðurmálinum sum so nógva staðni. Tað sæst hvussu aftarlaga vit føroyingar eru, tí tað er vist einasta landið í verðini, har tað er so vorðið stríð um at móðurmálið skal hava fyrsta rætt. Men nú tað verður kanska ikki leingi at allir Føroyingar fáa eyguni upp fyri sínum dýra skatti, sum so leingi hevur ligið í órøkt.

Hvørt leygarkvöld kemur eitt blað út, sum nevnist "Tjaldrið" og ymsir av okkum næmingum eru blaðstjórar, og so plaga vit at hava "diskussión" aftan á. Læraraskúla-

næmingar plaga at verða útbodnir, og so fleiri onnur. Tað er ógvuliga stuttligt tí talarar tvørra ikki, og har kemur nógv fram, líkt og ólíkt, og har verður mangur laturin.

Eg gangi til Bakar Hansen at læra meg at spæla uppá fiól, og tú trýrt ikki, hvussu stuttligt tað er. Fyrst havi eg góðan hug til musikk, og so er lærarin uppafstuttligari. Hann fortelur mær alt møguligt. Tíðin er stutt, so tað kann ikki koma rættliga nógv burtur úr, men eg vóni, at eg fáir so mikið lag á, at eg kann fortseta sjálvur.

Íslendskt mál havi eg altíð havt hug til at lisið og forstaðið, og vit eru nakrir sum hava biðið Símun (av Skarði) lært okkum, og vit hava nú 3 tímar um vikuna hjá honum. Tað gongst væl at forstada tað, men úttalan er tað verra. Men eg vænti at eg fáir so mikið burtur úr tí, at eg

kann koma at lesa íslendskt, og tað hevði verið nokkso stuttligt.

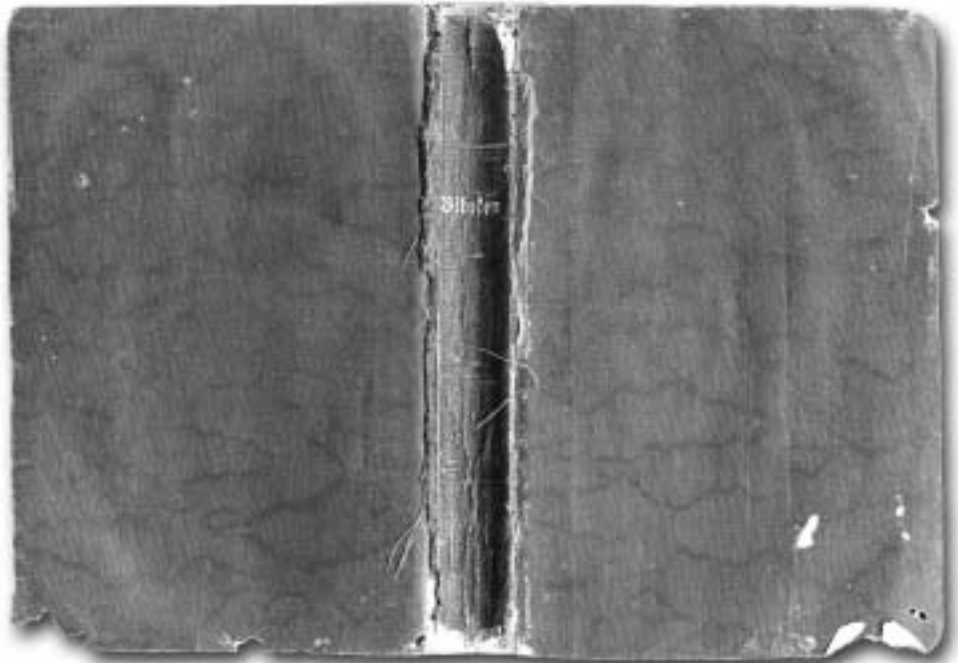
Hetta kann so geva eina mynd av einum evnaligum ungum fiskimanni, sum uttan iva meira hevði verið frætt frá, um honum varð lív lagað. Sum tað sæst hevur hann havt áhuga fyri føroyska og eisini íslenska málinum. Og sum nakað heilt sjáldsamt fyri ein fiskimann av Eiði tá í tíðini í hvussu er, gekk hann til Bakar Hansen at læra at spæla fiól. Tað kann verða nevnt, at millum næmingarnar henda veturin var eisini Heðin Brú, sum seinni gjørdist virkin í Háskúlafelagnum.

"Tjaldrið" hevur verið eitt hondskrivað blað hjá næmingunum. Slík bløð vóru ikki heilt óvanlig tá í tíðini. Til skjals eru bløð sum eru skrivað seinni, men ikki fyri 1919. Er tað annars nakar av okkara lesarum sum kennist við blaðið?

Hetta halda vit vera eina vakra søgu, so syrgilig hon er.

Og hetta er tað sum Jógvan skrivaði í Bibliuna. Ørindi 1. Johs. 5,13 sigur:

Hetta havi eg skrivað til tykkara, fyri at tit skulu vita, at tit hava ævigt lív, tit sum trúgva á navn Guðs sonar.

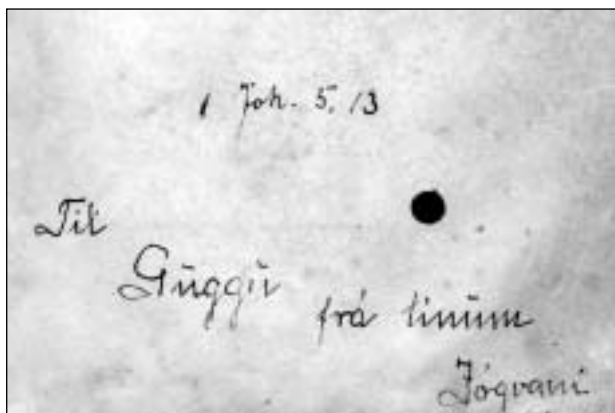
Ættin hjá Guggu eigur framvegis ta bíbliu, sum Jógvan gav henni, tá tey vórðu forlovað.

Her sæst Unn á grøvini, áðrenn steinurin varð "shinaður" upp.

Hetta pennasettið gav Guggu Jógvani, tá tey gjørdust trúlovað.

FF-blaðið 10. mai 1923:

Skaðatilburður

Í vikuni sum fór, frættust úr Íslandi tey sorgarboð, at Jógvan Mørkøre av Eiði var deyður. Hann var bestimaður við sluppini "Ingrid".

Vanlukkan barst so til, at stórmasturin brotnaði, meðan skipið lá og fiskaði, og rakti hetta mastrabrotið Jógvan so meint, at hann doyði. (Tað mátti verið illa eftiransað, at eitt mastratræ var so hátt, at tað skuldi detta av í fiskiveðri, serliga nú skipini skulu vera sýnaði.)

Jógvan Mørkøre var ein evnagóður unglingi, vinsælur í samveru, álvarsamur í skap og ein góður felagsmaður, stutt og greitt, eitt av teimum ungmennum sum gav tær bestu og ljósastu vónir um framtíðina; men her kom deyðin sum so mangan, og kvetti lívstráðin av, áður enn vónirnar komu reiðiliga til royndar.

Björn av Heygum:

Hevur sjálvur atkvøtt fyri "broti" á stýrisskipanarlógina

Tað er ikki løgið, um fólk ikki skilir, hvat ið gongur fyri seg í politisku skipanina. Eitt er, at tað ikki finnst fastar mannagongdir fyri nøkrum sum helst. Eitt annað er tann miðvís villleiðing og einvís lýsing av málum, sum fer fram í fjølmiðlunum.

Seinasta dømið er lógin um barsilsskipan. Uppskotið varð í fyrsta umfari avvíst av løgtingsskrivstovuni. Orsøkin var, at tað gav landsstýrismanninum heimild at seta gjaldið, tó við einum hámarki. Grundgevingin hjá løgtingsskrivstovuni var, at samb. stýrisskipanarlógini kundi bert tingið áseta gjaldið, tí tað er at meta sum ein skattur.

Síðan verður henda reglan strikað, so uppskotið kann koma í tingið. Undir viðgerðini kemur sama reglan snildsliga inn aftur í lógaruppskotið og verður samtykt.

Í Degi og Viku mánadagin er Björn á Heygum gestur sum "serfrøðingur" og sum ein av "fedrunum" til stýrisskipanarlógina.

Hann ivast ikki í, at her

er talan um eitt greitt brot á stýrisskipanarlógina. Samb. honum skal formansskapurin í tinginum, t.v.s. løgtingsskrivstovan, hava avgerandi orðið í øllum ivamálum. Alt annað vil undirgrava okkara parlamentarismu.

Hevur sjálvur atkvøtt fyri somu "lógarbrotum"

Tað sum tó ikki kom fram var, at Björn sum tingmaður minst tvær ferðir beinleiðis hevur atkvøtt fyri lógum, sum hann nú sigur vera í stríð við stýrisskipanarlógina. Onnur er sjálv ALS-lógin, sum gevur landsstýrismanninum somu heimild, sum hann nú sigur vera ólógliga í barsilslógini. Hin er sjúkrakassalógin, sum Björn seinni alment skýrði at vera sama lógarbrot.

Hvør av hesum lógum hevur havt tríggar viðgerðir í tinginum + viðgerð í nevnd. Eins og atkvøtt hevur verið tvær ferðir um somu lóg, og tað hevur Björn gjørt, sum tað áður er skjalprógvað her í blaðnum.

Her er talan um eina beinleiðis mótsøgn millum tað, sum Björn nú sigur, og tað sum hann gjørði og atkvøddi sum tingmaður.

Hetta má geva eina ábending um, at málið kann ikki vera so greitt kortini, sum tað nú verður lýst. Tað sum heldur ikki tykist at hava áhuga í einum slíkum tíðindainnslagi er, at hesin spurningur er væl og virðiliga viðgjørður í samband við ALS. Her hava seks av okkara fremstu lögfrøðingum viðgjørt júst spurningin, um eitt slíkt gjald er ein skattur, sum bert tingið kann áseta.

Hetta álit gevur tinginum fulla heimild til at gera tað, sum tað nú hevur gjørt.

Tingmenn blivnir menn?

Sjónarmiðið hjá Björn um, at formanskapur løgtingsins skal umboða tann endaliga sannleikan í allari útlekking av stýrisskipanarlógini, kann illa takast fyri fult. Tað er alment kent, at formansskap-

urin verður stýrður av umsitingini. Vit hava ofta viðgjørt hennara lögfrøði og hava víst á mong ivamál, sum t.d. í "Jógvan S" málinum, har henda lögfrøðin varð sópað av borðinum av rættinum. Í hesi lögfrøði er einki gjøgnumskygni og ongar grundgevingar. Tann tingmaður, sum loyvir sær at seta spurningar við hesi lögfrøði, fær átal og harvið munnskurv frá júst formansskapinum í tinginum.

Tí er tað sera hugaligt, at vanligir tingmenn nú tykjast at vera farnir at hugsa sjálvstøðugt, og ikki longur lata seg diktera av eini ivasamari umsiting. Men hinvegin er tað nú heldur ikki nakað trygt, um stóðan er tann, at henda lögfrøðin bert kann brúkast, tá tað passar tingmeirilutanum.

Men í hesum málinum hava vit í hvussu er fingið staðfest dupluspælið í hesum máli.

Fastur gerðarrættur

Bjarni Djurholm, landsstýrismaður fekk í gjár handað álit frá bólkinum, ið settur var at gera tilmæli til skipan fyri trætumál á arbeiðsmarknaðinum.

Talan er um tilmæli um sáttmála um fastan gerðarrætt, ið skal loysa trætur, ósemjur og ivamál á arbeiðsmarknaðinum. Eisini er tilmæli um uppskot um løgtingslóg um mál, ið hoyra undir fasta gerðarrætt. Henda lóg skal heimila politiska myndugleikanum at samstarva við og stuðla fasta gerðarrætti.

Partarnir á arbeiðsmarknaðinum hava valt limirnar í bólkin, sum nú fer undir at endurskoða semingsmannaskipanina. Eisini fer bólkurin, áðrenn sáttmálin ætlandi kemur í gildi 1. apríl 2006, at fyrireika skrivstovu og annað í samband við nýggja stovnin.

Limirnir í bólkinum hava regluliga kunnað og

hoyrt partarnar á arbeiðsmarknaðinum um tilmælini frá nevndini; mett verður tí, at partarnir hvør í sínum lagi fara at taka undir við skipanini og harvið gerast bundnir av henni. Sáttmálin verður eftir ætlan leypandi endurskoðaður.

Hóast manningarfeløgini hava verið umboðað í

nevndini og umboðið hjá teimum, Óli Jacobsen, kann taka undir við tilmælið, fer fiskimannafelagið ikki í verandi stöðu at skriva undir sáttmálanum. Greitt er frá grundgevingunum í aðrari grein.

Arbeiðslív, kvinnulív og sangkapping

Havnar Arbeiðskvinnufelag verður 70 ár í 2006. Felagið hevur tí hugsað sær at halda dagin á ymsiskan hátt.

M.a. er ætlanin at hava eina framsýning í Smiðjuni í Lítluvík í døgnum 2-8. mars 2006.

Um tú hevur myndir, klipp úr bløðum ella arbeiðsklæði, ið lýsa hetta

tíðarskeiðið, vil felagið fegin læna hetta. Skriva aftanfyrir á myndini arbeiðsstað, nær myndin er tikin og um møgulegt, hvør ið er á myndini.

Sig frá hjá Havnar Arbeiðskvinnufelag, tlf.: 353995 ella teldupost: hakf@post.olivant.fo ella ring til Ninu Dahl tlf. 317796.

Felagið bjóðar eisini limum sínum til kapping um at skriva ein sang við evninum: *Gerandisdagur tín, arbeiðið, og tað sum liggur tær nær*. Tú kann annaðhvørt yrkja til eitt kent lag ella kann felagið hjálpa tær at seta lag á.

Uppskot skulu sendast til Havnar Arbeiðskvinnufelag, postsmoga 161, Bø-

gøta 10, Tórshavn, merkt Sangkapping, innan 6. januar 2006.

Vinnararnir verða kunngjørdir á aðalfundinum. 1.virðisløn er kr. 5.000, 2.virðisløn er kr. 3.000 og 3.virðisløn er kr. 2.000.

Í Guds tíma

Men tá ið fylling tíðarinnar kom, sendi Gud son sín, foddan av kvinnu, foddan undir lóg, til tess at hann kundi keypa tey leys, sum vóru undir lóg, so at vit kundu fáa sonarættin. Gal. 4,4-5

Hvat ár Jesus føddist, og nær á árinum tað var, eru teir lærdu ikki samdir um. Pávin, Liberius, avgjórði í ár 352 at 25. desember skuldi haldast sum føðingardagur Krists. Umleið ár 400 e. Kr. bleiv tað vanligt fyri tann kristnaða heimin at hátíðarhalda jóladag sum Jesu føðingardag.

Tað hevur ikki so stóran týdning, at vit ikki vita við vissu ár og dag fyri Jesu føðing. Tað, sum hevur størri týdning, er, at Gud sendi Jesus í heimin í sín-um egna tíma – í fylling tíðarinnar.

Bíbilskt og kristiliga kunnu vit siga, at Jesus kom í Guds tíma – í røttum tíma.

Jesus kom ikki bara eina tilvildarlaga løtu. Frelsætlanin lá klár í øldir. Eftir syndafallið rak Gud menniskjuna úr Eden, men við lyftinum um, at "avkom konunar skuldi morla hævur ormsins". Soleiðis ljóðaði fyrsta lyftið um Jesus, fyrsta jóla-og páskaheilsan.

Sum ein reyður tráður, gjøgnum alt gamla testamentið, gongur lyftið um Messias.

Jesus bleiv ikki sum vaksin maður loraður niður av himli, men føddist av kvinnu, og bleiv harvið sonur Mariu – menniskjasonur. Hann føddist undir lóg og gekk harvið heilt og fult inn undir okkara kor. Hann bleiv freistaður á allan hátt líka við okkum, tó uttan synd.

Jesus livdi eitt fullkomið, syndafrítt og heilagt lív. Hann kundi tí farið beinleiðis, uttanum deyða og grøv, heimaftur til faðirin og sett seg við hansara høgru lið. Tað hevði hann rætt til. Tíbetur gjørði Jesus ikki tað, tí so var øll mannaættin glatað.

Ístaðin bleiv Jesus av Gudi gjørður til syndara - til synd. Øll heimsins synd bleiv lögð á hann, og hann bleiv eitt við hana. Á Golgatha bleiv Jesu sakleysa blóð úthelt til fyrigiving syndanna.

Hann doyði, tí lön syndarinnar er deyð. Deyðin kundi ikki halda honum, tí hann var uttan synd. Hann reis upp okkum til rættvísgeringar.

Týdningurin av Jesu komu, deyða og uppreisn er tann:

- Hann tók banning lógarinnar á seg. Í og við blóði hansara fæst fyrigiving fyri syndir.
- Tann, sum trýr á Jesus, sum tekur ímóti honum, kemur inn í eina nýggja stöðu móttvegis Gudi.
- Hann blívur barn, fær arvarætt og sonarætt hjá Gudi – fyri Jesu skuld. Hann verður "rættvísgerður" – fær tilroknað Jesu rættvísi og eigur harvið atgongd til paradís.

*Frelsari mín, frelsari mín,
náði tín hon er mítt skjól.
Paradísportrið er opnað mær,
aldri kann eg fulltakka tær
:/fyri gleðilig jól!:/*

Komandi blað 12. januar

Hetta er seinasta blað í árinum, og er innihaldið eisini fyrst og fremst tilfar, sum er hóskandi til eitt jólablað. Stórir partur er siðsøguligt tilfar, sum hevur samband við fiskimenn og teirra kor. Vit hava aftur kunnað fingið til vega nógv upprunatilfar, sum ikki hevur verið frammi fyrr.

Hetta er tilfar, sum okkara lesarar eru sera fegnir um. Teir eru so fegnir um tað, at tey eru mong sum ikki fáa seg til at koyra

blaðið burtur og sum goyma tað.

Vit leggja nú eina viku burtur í millum, og komandi blað kemur 12. januar. Tá verða frágreiðingar frá landsfundinum hjá FF, sum verður 29. desember, eins og frágreiðing verður frá aðalfundinum hjá Føroya Skipara- og Navigatørfelag.

Vit koma eisini at hava seinna part av samrøðuni við Sverra Rasmussen, har hann eisini greiðir frá síni

sigling undir krígunum við "Albert". Hann greiðir m.a. frá, tá teir fóru við deyðsiglara til Aberdeen, og tá teir vóru bumbaðir av týskum flogfari.

Sum nevnt aðra staðni í blaðnum fellur haldargjaldið fyri 2006 til gjaldingar nú. Tað ræður um at gjalda til tíðina fyri at kunna tryggja sær, at støðgur ikki kemur í.

Vit ynskja øllum eini gleðilig jól og eitt gott nýggjár.

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust og hondgjørdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:
 tlf: 42 40 34 / 42 30 01
 fartlf: 21 33 17
 fax: 42 47 97

Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

Føroya størsti veitari til ídnað og vinnu

Pakningur úr kartong, bylgjupappi og tjúkkum pappi, plastikki og øðrum tilfari til ídnaðarlig endamál.

Vit útvega eisini: Plastvørur • Pakkiútgerð Maskinur • Arbeðsklæði Trygdarútgerð • Knivar • Tilsetning • Sekkir • Plattar • Vaskievni

Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari ...sjálvandi til besta prísini!

Smýrilvegur 5 · P.O. Box 3099 · 110 Tórshavn · Føroye Íslands
 Tel +298 35 3000 · Fax +298 35 3010 · farpack@farpack.fo
www.farpack.fo

Birgir Waag Hognesen

TEIR TÓKU KJANSIN

Søgan um Kap Farvel

Kr. 298,-

Forlagið Rustarin • Tel. 505600
www.kapfarvel.com

Vit hava stórt úrval av fiskireiðskapi til línu og snellu

Svøvlalínu frá 3,5 til 9 mm. Tit avgera sjálv, hvussu langt skal vera millum svøvlarnar.

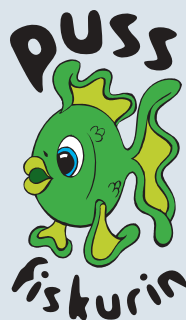
Húkar í ymsum støddum og sniðum. Rippaðir og órippaðir. Teymar frá nr. 4 til 20 í fleiri litum.

Eisini eru handlarnir fullir av klæðum til sjó- og arbeiðsfólk. Frá innast til uttast.

TEYMAVIRKIÐ
 FO-620 Runavík · Tel. 473000

SNØRISVIRKIÐ
 FO-700 Klaksvík · Tel. 455254

GLÆMAN
 FO-100 Tórshavn · Tel. 318600

Hann stamaði
Arni, sum stamaði
rættiliga illa, var júst
byrjaður í herinum.

Fyrsta dagin spurdi
ein av yvirmonnunum
Arna, hvussu hann at
og hvat vápnaslag,
hann serliga hevði
áhuga fyri í herinum.

– Eg eiti A-A-A-Ar-
Arni Jo-Jo-Jo...

– Fínt, tú eitur Arni,
og tær dámar best
maskinbyrsu!

Róligur

Jógvan var av tí rólga
slagnum, sum ikki fór
upp at leika í av
ongum. So, ein dagin,
komu boð úr Amerika
um, at nú var ein í
familjuni, sum hevði
búð har yviri, deyður,
og hesin hevði skriv-
að Jógvani allar sínar
ognir.

Tað var sakførarin,
sum bar honum boð-
ini.

– Arvurin er 1 milli-
ón dollara, ein garður
í Texas og ein hundur.

Jógvan sat leingi og
hugdi niður í borðið.
So segði hann stillis-
liga:

– Tú, hasin hundur-
in – hvørjum slagi
man hann vera av...?

Beiskur veruleiki
Tann 18 ára gamla
dóttirin hevði ikki
verið nógv úti um
seg, men nú hon var
vorðin tilkomin, helt
pápin, at hann noydd-
ist at greiða henni frá
lívsins veruleika.

– Eg veit, at tú kanst
gerast ørkymlað av
hesum eg nú noyddist
at siga tær, men tað er
eingin vegur uttan
um, segði pápin.

Og so legði hann
afturat:

– Tað eri eg, sum
havi verið jólamaður
øll hesi árin...

Vaðbeinið

Fiskimannafelagið hevur júst
útvegað sær eitt listaverk,
eitt relief, hvørs heiti er ein
ímynd av grundarlagnum fyri
okkara samfelag, nevniliga
Vaðbeinið. Listamaðurin er
Gianfranco Nonne, sum er úr
Italiu, men sum er giftur við
Kristinu Vilhelm úr Vági.

*Her síggja vit listamannin
saman við Vaðbeininum.*

Gleðilig jól og eitt eydnuberandi nýggjár,
við tøkk fyri gott samstarv

FØROYA LÍVSTRYGGING

SELIR TÚ skipa- ella bátatúgerð?

So er FF-blaðið
einasti holli boð-
berin, sum fer um-
borð á skipini –
umvegis
reiðaríini
– hvønn
útgávudag.

Gerið eina
skilagóða
lýsingar-
avtalu við
okkum.

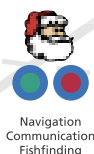

Ringið tlf.
311569

Glædelig Jul og godt Nytår...

FURUNO

Alle i **FURUNO DANMARK AS** ønsker hele den færøske fiskeriflåde, kunder og
forretningsforbindelser en glædelig Jul og et godt Nytår. Vi glæder os til endnu et år
som totalleverandør af maritim elektronik til store og små fiskefartøjer på Færøerne.

www.furuno.dk • Telefon 36 77 45 00

CREATING BLUE SOLUTIONS